

Utredning etapp 1 inför ny detaljplan i centrala Bromma

Riksby med flera, Stockholms kommun, Stockholms län, Uppland

Annica Ramström & Tomas Ekman

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2016:03

ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 1

Utredning etapp 1 inför ny detaljplan i centrala Bromma

Riksby med flera, Stockholms kommun, Stockholms län, Uppland

Annica Ramström & Tomas Ekman

Dnr 43112-34191-2015

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

© 2016 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2016:03

Författare Annica Ramström & Tomas Ekman

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto Runstenen vid Linta, objekt 31, Bromma 8:1
samt graffiti på flyttblock som ingår i objekt 45,
Stockholm 625. Foto av Arkeologgruppen AB.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_150001

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5	Objekt 32, Ristning, Bromma 149:1	29
Inledning	6	Objekt 33, Husgrund	
Syfte	6	och skyttevärn, Bromma 82:1	29
Metod	6	Objekt 34, Skyttevärn	29
Bakgrund	7	Objekt 35, Boplatsläge	30
Natur	7	Objekt 36, Ristning, Bromma 84:1	30
Kultur	10	Objekt 37, Boplatsläge	30
Resultat	11	Objekt 38, Stensättningar,	
Objekt 1, Stensättning, Bromma 151:1 ...	17	Bromma 37:1–3	31
Objekt 2, Gravfält, nyupptäckt	17	Objekt 39, Minnessten,	
Objekt 3, Hägnad, nyupptäckt	17	uppgift om, Bromma 31:1	31
Objekt 4, Gravgrupp, Bromma 150:1–2 ...	17	Objekt 40, Gravfält, Bromma 32:1	31
Objekt 5, Gravgrupp, Bromma 18:1–2	18	Objekt 41, Fornlämningsliknande	
Objekt 6, Boplatsläge	18	naturbildning, Bromma 83:1	32
Objekt 7, Skärvstenshög, nyupptäckt	18	Objekt 42, Gravfält och Objekt 43,	
Objekt 8, Hägnad, nyupptäckt	19	Boplatsläge, Bromma 33:1,	
Objekt 9, Stensättning, Bromma 11:1	19	Bromma 34:1–2, Bromma 35:1	
Objekt 10, Stensättning, Bromma 154:1 ..	19	och Bromma 36:1–3	32
Objekt 11, Hägnad, Stockholm 800	19	Objekt 44, Gravfält, Bromma 16:1	33
Objekt 12, Stensättning, Bromma 98:1 ...	20	Objekt 45, Vallanläggning,	
Objekt 13, Boplatsläge	20	Stockholm 625	33
Objekt 14, Naturbildning, Bromma 137:1 .	20	Objekt 46, Stensättning, Bromma 17:1 ...	33
Objekt 15, Naturbildning,		Objekt 47, Gravfält och	
Bromma 133:1 samt fossil åker	20	stensträng, nyupptäckt	35
Objekt 16, Stensättningar, Bromma 12:1–3	20	Objekt 48, Stensättningsliknande	
Objekt 17, Hög, Bromma 15:1	21	lämning, Bromma 93:1	35
Objekt 18, Gravfält, Bromma 14:1	21	Objekt 49, Lägenhetsbebyggelse	
Objekt 19, Runristningar samt		Kortenslund, Bromma 92:1	35
stensättning, Bromma 13:1–3	21	Objekt 50, Stensättningsliknande	
Objekt 20, Boplatsläge	21	lämning, Bromma 91:1	35
Objekt 21, Gravgrupp, Bromma 12:4–7 ...	23	Objekt 51, Gravgrupp, Bromma 42:1–2 ...	35
Objekt 22, Fyndplats, Bromma 126:1	24	Objekt 52, Vägmarke, Bromma 90:1	35
Objekt 23, Båtsmanstorp	24	Objekt 53, Gravgrupp, Bromma 44:1–2 ...	37
Objekt 24, Husgrund	24	Objekt 54, Stensättningsliknande	
Objekt 25, Stensättning (torp?),		lämning, Bromma 86:1	37
Stockholm 836	24	Objekt 55, Fornlämning, Bromma 87:1	37
Objekt 26, Lägenhetsbebyggelse	25	Objekt 56, Gravfält och	
Objekt 27, Ristning på håll, Bromma 29:1	25	boplatksområde, Bromma 39:1–4	37
Objekt 28, Boplatsläge	25	Objekt 57, Bytomt Riksby	
Objekt 29, Stenkrets, Bromma 88:1	25	samt husgrund, nyupptäckt	38
Objekt 30, Gravfält, Bromma 30:1	27	Referenser	39
Objekt 31. Boplatsläge, gravfält,		Administrativa uppgifter	41
bytomt, husgrunder och en runsten,		Bilaga	42
Bromma 28:1–3 och Bromma 38:1	27		

Bilaga 1. Objekttabell

Figur 1. Översiktskarta med utredningsområdet markerat med en svart ring. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

Under senhösten år 2015 genomförde Arkeologgruppen AB en arkeologisk utredning etapp 1 inom centrala Bromma, Riksby m. fl. Utredningen inleddes med arkivstudier i de digitala arkiven såsom Fornsök, Historiska museets fynddatabas, Lantmäteriets databas med historiska kartor samt Riksarkivet. Då det vid arkivstudierna visade sig finnas undersökningar gjorda på 1930-talet och vars resultat inte var tillgängliga på nätet, gjordes även ett besök på ATA (Antikvarisk-topografiska arkivet). Utöver arkivstudierna gjordes även litteraturstudier på för området relevant litteratur.

Efter arkiv- och litteraturstudier gjordes en fältinventering av området. Vid fältinventeringen besöktes samtliga sedan tidigare kända lämningar inom utredningsområdet. Utöver det letades nya lämningar som dels var synliga ovan mark men även lägen för eventuella boplatser som inte är synliga ovan mark.

Fördelningen på statusen över de 58 lämningar som hittades ser ut enligt följande:

Ej fornlämning	9 stycken
Fornlämning	24 stycken
Övrig kulturhistorisk lämning	14 stycken
Möjlig fornlämning	11 stycken

Av dessa lämningar är fyra stycken fornlämningar nyupptäckta, det rör sig om två stycken gravfält, en skärvtenshög samt Riksby bytomt. Av de övriga kulturhistoriska lämningarna är tre stycken nyupptäckta, det är två hägnader samt ett skyttevärn. Bland de möjliga fornlämningarna är nio stycken nyupptäckta, här återfinns sju stycken

eventuella boplatslägen samt ett torp och en lägenhetsbebyggelse som ej gått att tidsfästa och därmed hamnat i kategorin möjlig fornlämning.

De fornlämningar som finns inom utredningsområdet utgörs till stor del av gravfält, gravgrupper eller ensamliggande gravar. Många gravfält är delundersökta på 1930-talet då stora förändringar skedde i den här delen av Bromma i samband med anläggandet av Bromma flygplats och dragningen av Drottningholmsvägen. På de gravfält där undersökningar företogs på 1930-talet återställdes gravarna efter undersökningen och ligger alltså kvar på gravfälten men är utgrävda. Ett gravfält bör lyftas fram redan här på grund av sin storlek samt sin stratigrafiska komplexitet. Det rör sig om det sedan tidigare kända RAÄ Bromma 28:1-3, objekt 31, som består av cirka 70 stycken synliga gravar. Mängden gravar gör att gravfältet idag är Brommas största. De gravar som är undersökta kan dateras till vikingatid. Delar av gravfältet överlagras av husgrunder som dateras till 1500-talet och av en boskapsfälla som dateras till 1600-talet och den tid då byn flyttades till ett annat läge i närområdet.

Utöver gravar finns inom kategorin fornlämning även ett par platser med ristning i fast håll samt en runsten som är flyttad till Bromma 28:1-3.

De övriga kulturhistoriska lämningarna utgörs främst av stenhägnader och husgrunder som inte uppfyller tidskriteriet för att falla under statusen fornlämning. Inom gruppen finns även ett par naturbildningar samt plats med tradition.

De möjliga boplatslägena som kunde identifieras var förhållandevis få med tanke på utredningsområdets

ytmässiga omfattning. Det rörde sig om cirka 7 stycken. Förklaringen till detta är att stora delar av undersökningsområdet var permanent beboeligt först under äldre järnåldern då vattnet drog sig tillbaka och större sammanhängande ytor blev odlingsbara. De delar av Bromma som låg över vatten under sten- och bronsålder bestod av kala hållar omgivna av storblockig morän. Det förekommer dock enstaka gravar i krönläge som skulle kunna utgöra bronsåldersgravar. De ytor som frigjordes under järnåldern är samma ytor där det idag är bebyggt inom utredningsområdet, kvar är höjderna och de storblockiga moränslutningarna. Lägena för boplatser är idag försvunna i samband med nybyggnation från 1930-talet och framåt.

De ytterligare objekt som finns under möjlig fornlämning utgörs av osäkra gravar, antingen ensamliggande eller när resterade gravar på ett gravfält grävts ut och kvar har lämnats en eller två osäkra som antingen utgör gravar eller naturbildningar.

Kategorin ej fornlämning är inte brukligt att ha med är det gäller arkeologiska utredningar, i det här fallet motiveras det av att undersökta och borttagna lämningar har kvar sina nummer i Fornsök. För att inte förvirring ska uppstå kring kvarvarande nummer så har alla lämningar som finns omnämda i Fornsök inom utredningsområdet fått ett eget objektnummer och i de fall där de är undersökta och borttagna har de kategoriserats som ej fornlämning.

Inledning

Inför Stockholms stads utarbetande av en ny detaljplan för centrala Bromma, Riksby med flera, har Arkeologgruppen

AB genomfört en arkeologisk utredning etapp 1 inom berört område, se figur 2. Utredningsområdet uppgick till cirka 300 hektar. De ytor som omfattades av utredningen var samtliga ytor som inte är bebyggda idag, det vill säga grönområden, impediment och öppna ytor. Utredningen genomfördes av Annica Ramström och Tomas Ekman under senhösten år 2015. Beställare var Stockholms stad och Länsstyrelsen i Stockholms län var beslutsfattare.

Syfte

Uppdraget innebar att utföra en arkeologisk utredning etapp 1 i syfte att fastställa om det fanns synliga fornlämningar eller möjliga boplatsslägen som ej är synliga ovan mark inom utredningsområdet.

Metod

Den arkeologiska utredningen etapp 1 inleddes med arkiv-, kart och litteraturstudier vilka delvis låg till grund för riktade insatser vid den fältinventering som genomfördes. Då Bromma är en tätbebyggd närförort till Stockholm fokuserades utredningen till de ytor som fortfarande var förhållandevis orörda av markingrepp. Det rörde sig om skogspartier och impediment samt gröna öppna ytor, både större sammanhängande grönområden som vid Lillsjön och på gränsen mot Åkeslund, men också om mindre ytor mellan bebyggelse. Att inventera i tätbebyggda områden där landskapet många gånger är modifierat på olika sätt kräver lite annorlunda infallsvinklar, det historiska kartmaterialet, tidigare undersökningar, samt nivå- och vattenkartor blir än viktigare än vid utredningar på landsbygden. Stort fokus lades därför på detta inför fältinventeringen.

Vid tiden för det historiska kartmaterialet dominerar de två stora godsens Åkeshov och Ulvsunda i utredningsområdet vilket ger området en viss prägel i just kartmaterialet. Landskapet i Bromma påminner i hög grad om landskapet på Järvafältet, vilket är en bra parallell om man vill förstå hur landskapet i Bromma såg ut före den stora byggboomen på 1930–40-talet. I samband med framförallt framdragningen av Drottningholmsvägen, men även i samband med anläggandet av Bromma flygplats, genomfördes ett antal arkeologiska undersökningar på 1930-talet. När Bromma flygplats skulle anläggas lät myndigheterna kalhugga, slyröja och ta bort all vegetation på ett stort antal impediment och mindre förhöjningar inte bara inom flygplatsområdet utan även runt omkring, speciellt där inflygningsrutterna var tänkta. Detta resulterade i att till många av Brommas gravfält finns gravfältskartor, och på många av gravfälten gjordes en slags provundersökningar av gravar för att datera dessa. Detta material, som återfinns på Stockholms stadsmuseum, har ingått i arkivstudierna och redovisas översiktligt under respektive objekt.

Utöver ovan nämnda har Fornsök (Riksantikvarieämbetet) laddats ned och använts i syfte att klarlägga den befintliga fornlämningsbilden i området. Lantmäteriets historiska kartmaterial på nätet som innefattar Rikets allmänna kartverk, Lantmäteristyrelsens kartarkiv samt Lantmäterimyndighetens kartarkiv har använts för att analysera det historiska kartmaterialet. Svenskt Diplomatarium på Riksarkivet och SOFI (en del av Uppsala arkivcentrum) har använts i syfte att spåra eventuella medeltida namnkopplingar. Statens Historiska Museums fynddatabas har använts för

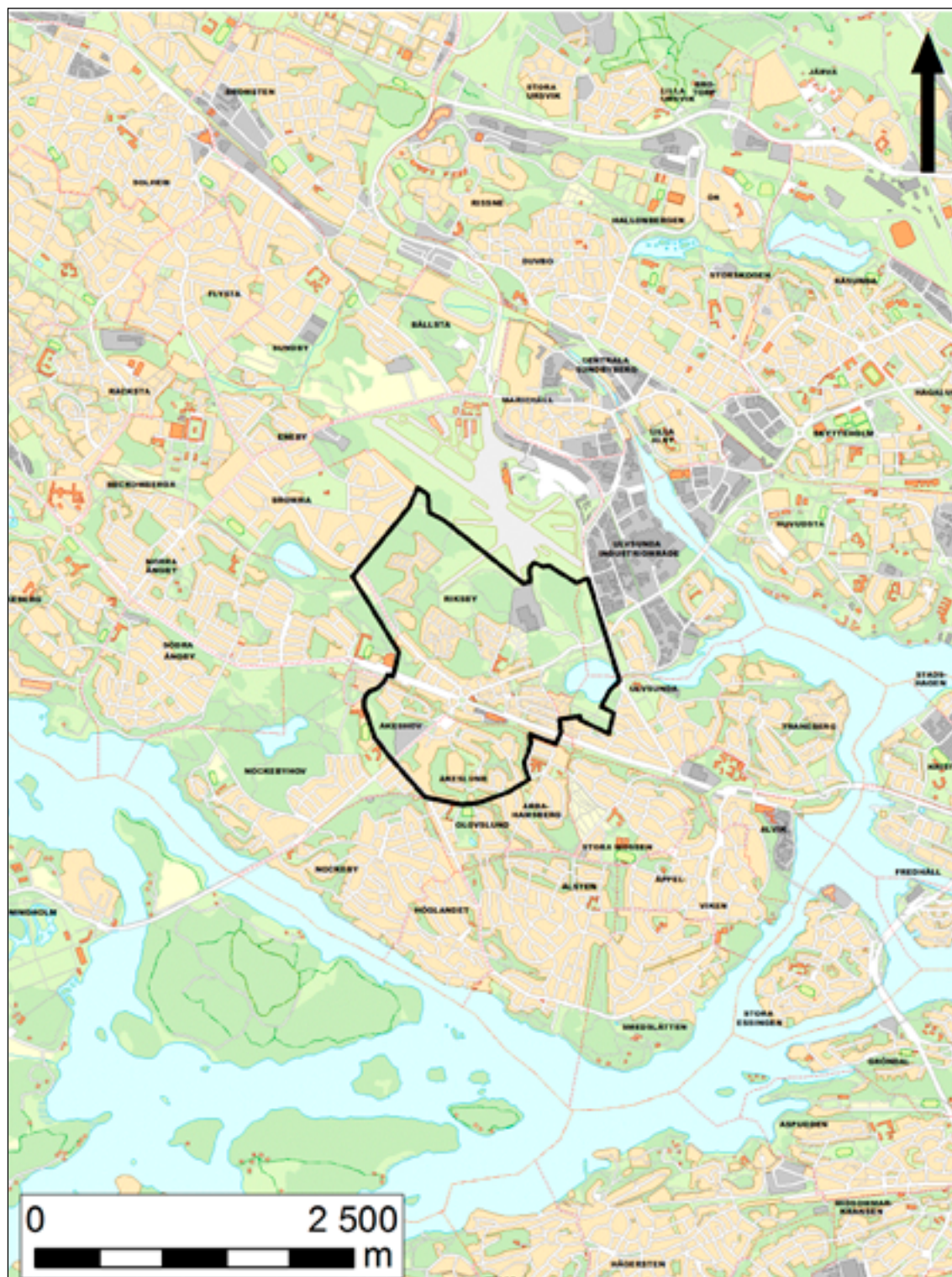
att spåra eventuella arkeologiska lösfynd i området samt föremål från kända arkeologiska undersökningar.

Vid fältinventeringen besiktigades utredningsområdet okulärt i syfte att hitta tidigare ej kända forn- och/eller kulturlämningar ovan mark samt bedöma eventuella boplatsslägen. Vid fältinventeringen utnyttjas resultaten från arkivstudierna som en vägledning till markens tidigare utnyttjande och eventuella huslämningars lägen. Samtliga lämningar som finns registrerade i Fornsök besöktes för att kontrollera deras nuvarande status. Resultaten från fältinventeringen kommer att ligga till grund för en eventuell fortsatt hantering av ärendet.

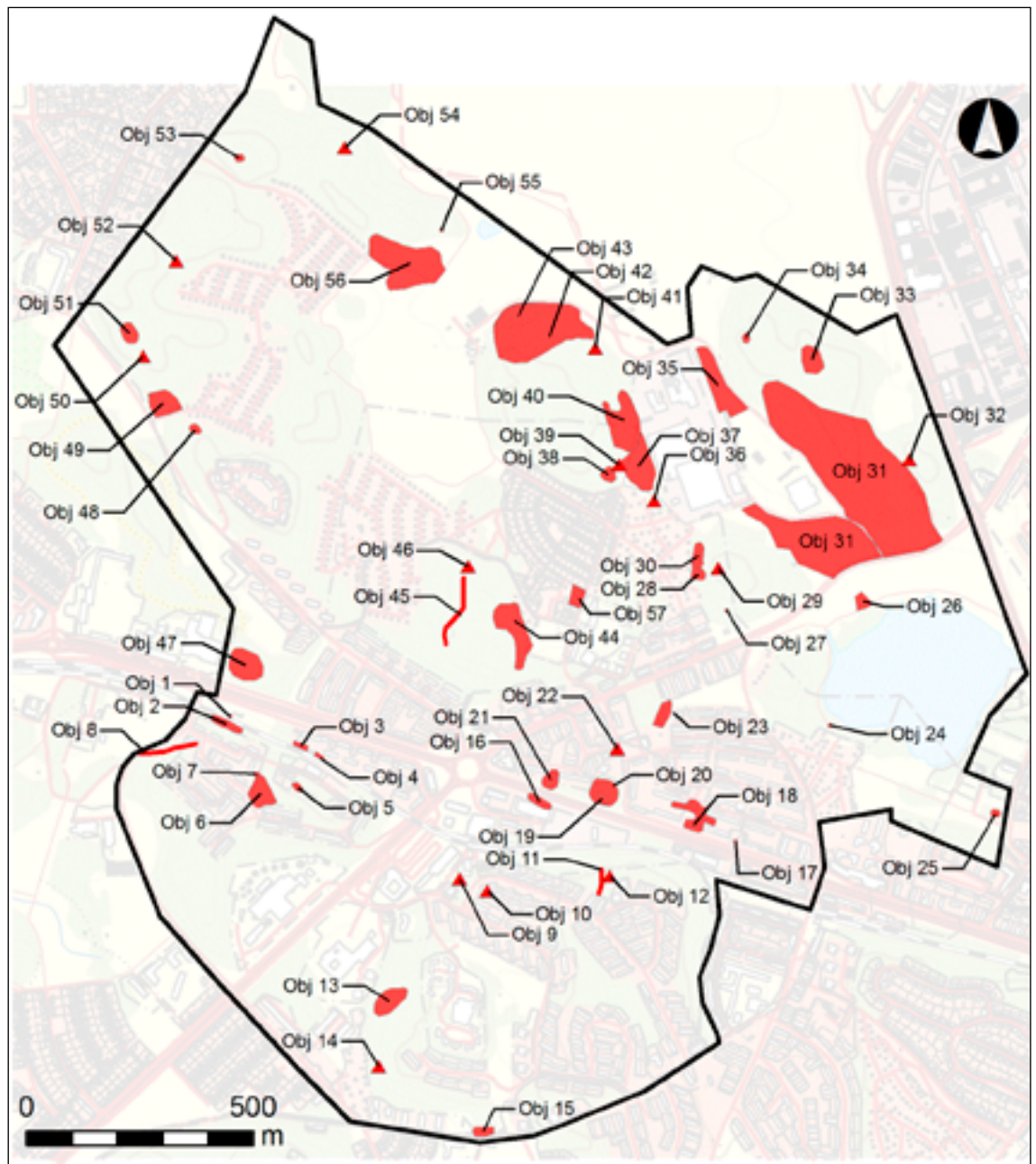
Bakgrund

Natur

Bromma gamla socken fick i högsta grad sin karaktär genom istiden. När isranden långsamt retirerade från Mälardalen lämnade isen sina tydliga spår. Brommatrakten är rik på stora flyttblock och de så kallade de Geermoränerna. Dessa avlånga formationer kan bli flera hundra meter långa och även flera meter höga. Efter avsmältningen täcktes Brommaområdet av vatten genom större delen av stenåldern. Under bronsåldern utgjorde Bromma socken ett skärgårdslandskap med öar och kobbar. Mot periodens slut är dock landvinsterna stora, en process som accelererar under äldre järnålder. Kring år 0 har trakten fått sina huvuddrag men Ulvsundasjön har fortfarande en avsevärt större utsträckning mot nordväst. Platsen för Bromma flygplats har ännu en vidsträckt vattenspegel som en del av

Figur 2. Utredningsområdet i centrala Bromma markerat med svart. Skala 1:50 000.

Figur 3. Utredningsområdet i centrala Bromma med samtliga 58 objekt. Skala 1:15 000.

den förhistoriska Ulvsundasjön. Mot Lillsjön sträcker sig en lång vik ända förbi Brommaplan med avslutning söder om Åkeshov. I landhöjningens spår torkade sedan dessa havsvikar upp och förvandlades till frodiga ängsmarker som kom att få stor betydelse för socknens bebyggelsehistoria. De gav ypperliga förutsättningar för boskapsskötsel, vilket gjorde att norra delen av socknen ända in i 1800-talet hade en stor andel ängsmark i förhållande till åkermarken. Socknen var huvudsakligen jordbruksbygd fram till 1900-talet då närheten till Stockholm skapade en snabb urbanisering och folkökning. Som en följd av detta införlivades år 1916 Bromma socken med Stockholms stad.

Kultur

Den aktuella utredningen omfattar ett cirka 300 hektar stort område i norra delen av den tidigare Bromma socken, från Åkeshovs slott och stadsdelen Åkeslund i söder till Bromma flygfält i norr, med Lillsjön i öster och Kortenslunds koloniområde i väster. Som redan nämnts är detta i första hand en järnåldersbygd, med endast få nedslag under äldre perioder. Här finns några rösen i krönläge och vallanläggningar/hägnader med trolig datering till bronsålder. Ytterst få arkeologiska undersökningar har berört lämningar från perioden.

Under äldre järnålder sker en stor landtillväxt vilket sätter fart på kolonisationen av norra Bromma. Perioden representeras främst av ensamliggande gravar eller små gravgrupper. Här bör dock reserveras för att ytterst få av dessa har undersökts och att datering såväl som frågan ensamliggande grav/gravfält inte kan anses generellt klarlagd.

Inom utredningsområdet finns några få registrerade fornlämningar med möjlig datering till perioden, dels vid Åkeshov, dels i det höglänta området i väster. Bebyggelsen kan antas ha bestått av ensamgårdar med försörjningsbas inom jordbruket, sannolikt med betoning på boskapsskötsel, med tanke på de omfattande ängs- och betesmarkerna.

Under yngre järnålder etablerades sedan bebyggelse på flera platser kring de frodiga ängsmarkerna som fanns där flygfältet långt senare anlades. Även kring den långa viken från Ulvsundasjön, via Lillsjön till dagens Brommaplan, fanns utmärkta förutsättningar för jordbruk baserat på boskapsskötsel. Här vittnar stora gravfält om en kontinuerlig närvaro från och med yngre järnålder till 1600- och 1700-tal, när omfattande omstruktureringar skedde i Bromma. Inom utredningsområdet kan nämnas gravfälten vid Glia (RAÄ 39:1-4), Linta (RAÄ 28:1) och Riksby (RAÄ 16:1). Det är relativt lätt att se en tidsbild från yngre järnålder, med gårdar och byar samlade på höjdparter kring hagar och ängsmark samt mindre ytor med åkermark. En påminnelse om det vikingatida landskapet är sannolikt den gamla Glia-vägen som löpte från Ulvsundaområdet, förbi Linta och Glia och vidare mot Bromma kyrka. Rester av vägen finns kvar idag och ingår i det moderna vägnätet, till exempel från Kvarnbacksvägen och norrut till flygfältsområdet.

Under medeltiden förefaller det som om det mönster som bildas under yngre järnålder konsolideras. Byar växer fram kring de vikingatida gårdarna, där bybildningen möjligen påbörjats redan under vikingatiden. När

byar och gårdar träder fram i skriftliga källor från och med 1300-talet kan vi urskilja fyra enheter inom utredningsområdet: Glia, Linta, Nora och Riksby. Enligt DMS hade Glia två sockenkyrko-hemman, Linta två kyrkohemman, Nora ett frälsehemman och Riksby tre frälsehemman. Inom området finns inget större gods vilket har en viss betydelse för den fortsatta bebyggelseutvecklingen. Under stormaktstiden sker en snabb och djupgående förändring med en godsbildning som med tiden resulterar i att utredningsområdet i princip delas upp mellan godsens Åkeshov och Ulvsunda. Närheten till Stockholm och Kronans kroniska ekonomiska bekymmer orsakade av de ständiga krigen var två faktorer som påverkade utvecklingen i Bromma. Äldre gårdar och byar försvann in i ett stordriftssystem där arbetsstyrkan bodde på mindre torpställen. Detta öde drabbade Glia, Linta och Nora medan Riksby fortsatte en tillvaro i skymundan. Situationen med de stora godsens dominans fortsatte in i 1900-talet då godsens såldes, inklusive de stora arealer som det expanderande Stockholm behövde för bostäder, industrimark och kommunikationer.

Resultat

Resultaten från den arkeologiska utredningen etapp 1 redovisas som objekt, totalt 58 stycken, med en början i den sydvästra delen av utredningsområdet. Alla typer av lämningar redovisas som objekt, vilket innebär att det både rör sig om nyfunna lämningar, möjliga boplatslägen samt i Fornsök redovisade lämningar, även de som är undersökta och borttagna. Endast lämningar

belägna inom utredningsområdet redovisas, lägen som ligger strax utanför har lämnats därhän, då de inte berörs av den nya detaljplanen.

Följande begreppsapparat har använts för lämningarnas antikvariska status:

Fornlämning

Delämningar som uppfyller Kulturmiljölagens kriterier för fornlämning.

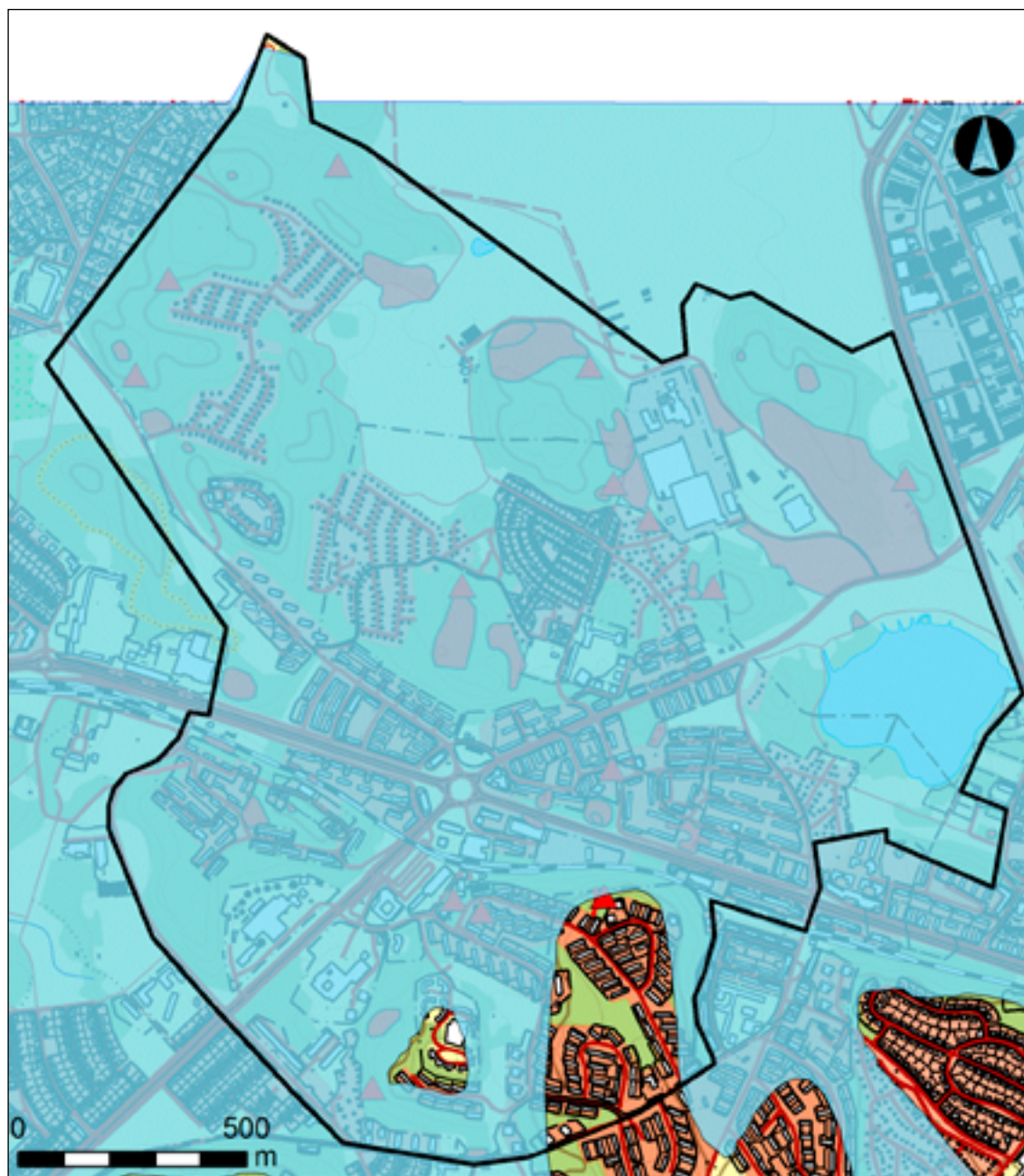
Övrig kulturhistorisk lämning

Lämningar som av olika anledningar inte uppfyller Kulturmiljölagens kriterier för fornlämning. Det kan röra sig om tidsgränsen vid år 1850 för till exempel lägenhetsbebyggelse eller att de inte uppfyller kraven för fornlämning enligt Riksantikvarieämbetets lista med lämningstyper och rekommenderad antikvarisk bedömning.

Möjlig fornlämning

Möjliga lägen för boplatser som inte är synliga ovan mark samt för fall där delar av en gravgrupp eller ett gravfält är undersökt och statusen för ytterligare lämningar inom objektet inte kunnat fastställas okulärt, det vill säga om det rör sig om gravar eller naturbildningar. Ej fornlämning: Platser där det funnits lämningar, i Bromma handlar det om gravar, men som är undersökta och borttagna, och där fornlämningsnumret i Fornsök finns kvar.

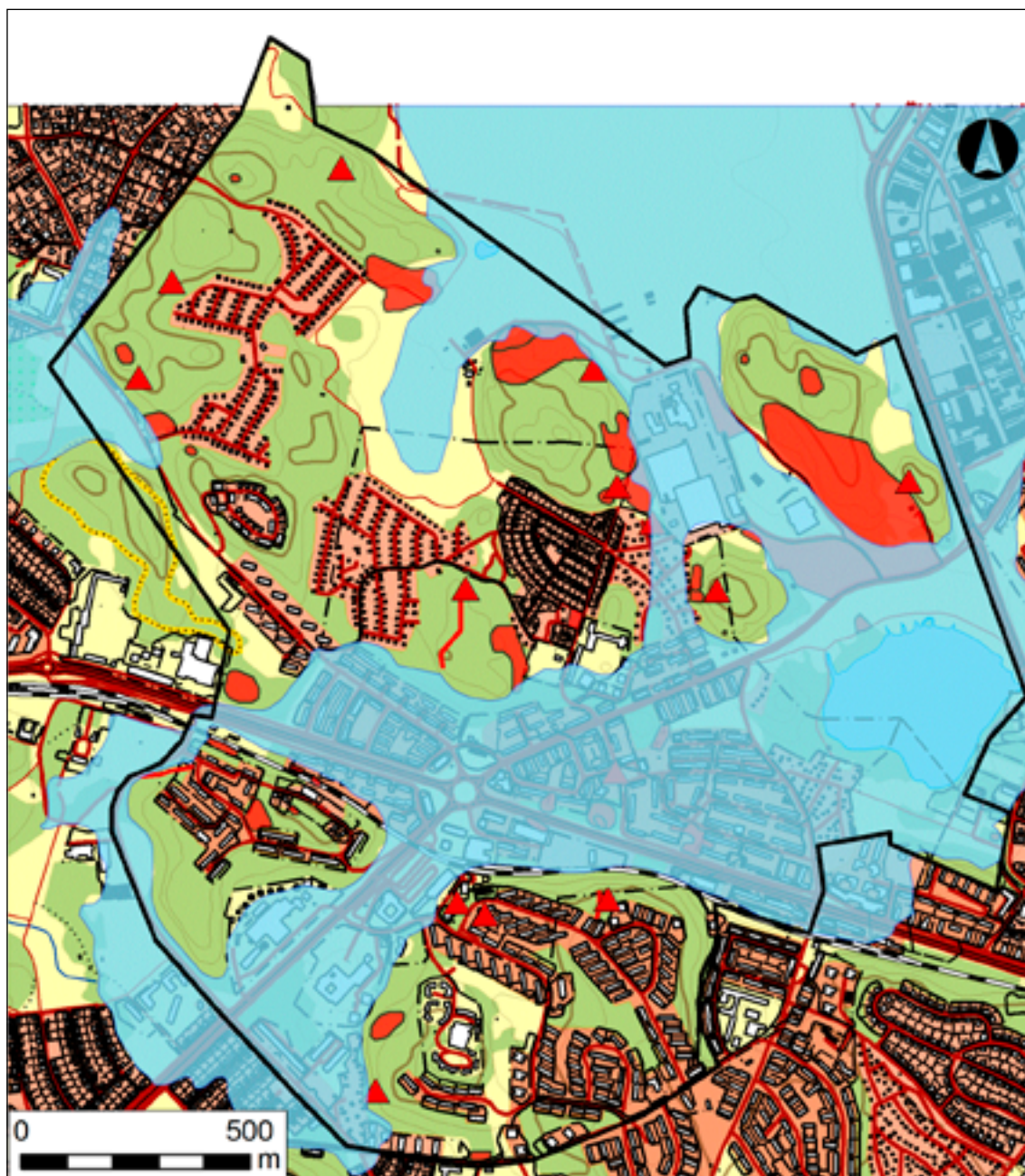
När det gäller skadestatusen på objekten beskrivs dessa när sådana finns. När lämningarna är skadefria blir bedömningen inga skador, vilka kortas ner till inga. Ibland förekommer ett streck (—). Det betyder att det inte varit möjligt att bedöma skadestatus då det till exempel rör sig om ett boplatsläge eller en borttagen fornlämning där numret finns kvar i Fornsök.

Figur 4. Vattennivån i utredningsområdet kring år 2500 f.Kr. Skala 1:15 000.

Figur 5. Vattennivån i utredningsområdet kring år 1500 f.Kr. Skala 1:15 000.

Figur 6. Vattennivån i utredningsområdet kring år 0. Skala 1:15 000.

Figur 7. Vattennivån i utredningsområdet kring år 1000 e.Kr. Skala 1:15 000.

Figur 8. De arkeologiska objekten 1–10, 16, 21, 44–45 och 47 i det sydvästra hörnet av undersökningsområdet. Skala 1:6 000.

OBJEKT 1, STENSÄTTNING,
BROMMA 151:1

Stensättning, cirka 6 meter i diameter, rundad. Undersökt och borttagen år 1932. Ej daterad men vid undersökningen angavs en trolig datering till äldre järnålder (Fornsök).

Status: Ej fornlämning.

Skador: —

OBJEKT 2, GRAVFÄLT, NYUPPTÄCKT

Gravfält, 70x30 meter, öst-väst, på en svag förhöjning. Består av 10 synliga anläggningar i form av rundade stensättningar, flera anlagda kring mittblock, cirka 0,1–0,2 meter höga. Gravfältet är kraftigt skadat av anlagda rabatter och andra trädgårdsarrangemang där omplockning och bortplockning av sten gjorts. Bland de skadade gravarna finns även de som är förhållandevis intakta. Eftersom det stora flertalet är skadade av omplockning är deras ursprungliga former och storlekar svåra att avgöra. Det kan även finnas fler gravar som är synliga men som vid inventeringstillfället bedömts som rabatter. Närheten till den undersökta graven Bromma 151:1, objekt 1, gör att de fragmenterade stenpackningarna ändå måste bedömas som gravar och som ingående i ett ursprungligen större gravfält som försvunnit i och med tunnelbanebygget.

Avgränsning: Gravfältet är avgränsat mot norr av tunnelbanan, i övrigt ej avgränsat.

Status: Fornlämning.

Skador: Kraftigt skadat enligt ovan.

OBJEKT 3, HÄGNAD, NYUPPTÄCKT

Stenmur, 25x1 meter, 0,5 meter hög, i östvästlig riktning, försvinner in och skärs av tunnelbanespåret i söder, återfinns inte söder om spåret. Kallmurad i två skift.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Övrig kulturhistorisk lämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 4, GRAVGRUPP, BROMMA 150:1–2

Gravgrupp, belägen på norrvänd udde. På platsen har funnits två stensättningar som är undersökta och borttagna år 1932. Stensättningarna var cirka 4 meter i diameter, den ena innehöll en torshammarring (Fornsök). Vid fältinventeringen hittades ytterligare två möjliga gravar i form av rundade stensättningar, cirka 3–4 meter i diameter, omkring 0,2–0,3 meter höga, med packning av 0,2–0,4 meter stora stenar, den ena med en tydlig välvning. Båda anläggningarna hade delvis omplockade packningar vilket gör att det var svårt att avgöra om det rörde sig om gravar.

Avgränsning: Avgränsad i alla väderstreck genom terrängens beskaffenhet.

Status: Möjlig fornlämning.

Skador: Båda de eventuella gravarna var omplockade, framförallt i den södra delen.

Fig 9. Röse i krönläge sedd från söder, objekt 5, RAÄ Bromma 15:1. Foto av Arkeologgruppen AB.

Fig 10. Objekt 6, nyupptäckt hägnad invid Åkeshovs slott, från norr. Foto av Arkeologgruppen AB.

OBJEKT 5, GRAVGRUPP, BROMMA 18:1-2
Gravgrupp, bestående av ett röse i krönläge, 9 meter i diameter och 0,4–0,5 meter högt, av 0,3–0,4 meter stora stenar samt en rund stensättning, 3,5 meter i diameter och 0,1 meter hög. Vid fältinventeringen bedömdes stensättningen som tveksam, vilket kan höra ihop med att den är mycket skadad. Detta framgår redan av den reviderade fornminnesinventeringen som gjordes under 1980-talet.

Avgränsning: Avgränsade av terrängen.

Status: Fornlämning.

Skador: Båda gravarna är omplockade med gropar i ytan. Groparna kan ha tillkommit genom omplockningen och behöver inte innebära plundring.

OBJEKT 6, BOPLATSLÄGE

Boplatsläge, 80x60 meter i en södervänd, svag, stenröjd sluttning intill objekt 4 och 7. Boplatsläget återfinns på en höjd cirka 25 meter över havet vilket ger ett vattennära läge på en ö omkring år 1000–500 f.Kr.

Avgränsning: Ej avgränsad.

Status: Möjlig fornlämning.

Skador: —

OBJEKT 7, SKÄRVSTENSHÖG,
NYUPPTÄCKT

Skärvestenshög, belägen på en mindre förhöjning strax intill objekt 6. Högen var cirka 7 meter i diameter och 0,75 meter hög. I ytan sågs tydlig skärvig och skörbränd sten. I den södra och västra delen fanns en tydlig kantkedja av större stenar, cirka 0,2–0,3 meter i diameter.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 8, HÄGNAD, NYUPPTÄCKT
Stenmur, 150x1 meter lång och 0,5–1 meter hög, i närmast östvästlig riktning. Kallmurad i dubbla skift.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Övrig kulturhistorisk lämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 9, STENSÄTTNING, BROMMA 11:1
Stensättning, undersökt och borttagen år 2006. Närmast kvadratisk med kantkedja och tät, skiktad stenpackning innehållande brända ben och keramik med en datering till yngre bronsålder (Carlsson 2006).

Status: Ej fornlämning.

Skador: —

OBJEKT 10, STENSÄTTNING,
BROMMA 154:1

Stensättning, rund, 6 meter i diameter och 0,25 meter hög med ett mittblock cirka 2x1,5 meter stort. Graven är diffus och ligger i gårdsmiljö mellan flerfamiljshus. Är i Fornsök bedömd som fornlämning, bedömningen får kvarstå även om graven är svårbedömd okulärt.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Tillrättalagd och möjligen omplockad.

OBJEKT 11, HÄGNAD, STOCKHOLM 800
Stensträng, 41 meter lång i nord-sydlig riktning och 0,6–0,8 meter bred, av sten i storlekar 0,5–0,9 meter. Tidigare registrerad i Fornsök som gravhägnad men ändrad till hägnad.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Brutna på två ställen som möjligen kan vara efter utrasade eller utknuffade stenar.

Figur 11. Objekt 7, nyupptäckt skärvstenshög, sedd från söder. Foto av Arkeologgruppen AB.

Figur 12. Stensättning mellan hyreshus, objekt 10, RAÄ Bromma 154:1. Foto av Arkeologgruppen AB.

Fig 13. Möjlig boplat, objekt 13, invid objekt 7. Foto av Arkeologgruppen AB.

OBJEKT 12, STENSÄTTNING,
BROMMA 98:1

Stensättning, undersökt och borttagen år 2007 (Wändesjö 2010). Rund, 6,5 meter i diameter och 0,3–0,55 meter hög. Kärnröse, 2,5 meter i diameter. Inga fynd eller spår av gravgömma.

Status: Ej fornlämning.

Skador: —

OBJEKT 13, BOPLATSLÄGE

Boplatsläge, 80x40 meter stort i syd-sydvästlig sluttning. Stenröjd yta i en för övrigt blockrik terräng, Strandnära läge omkring 500 f.Kr.

Avgränsning: Ej avgränsad.

Status: Möjlig fornlämning.

Skador: —

OBJEKT 14, NATURBILDNING,
BROMMA 137:1

Naturbildning bestående av ett stort flyttblock kallat Atle-Tor.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Övrig kulturhistorisk lämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 15A, NATURBILDNING,
BROMMA 133:1

OBJEKT 15B, FOSSIL ÅKER

Naturbildning i form av ett flyttblock, objekt 15a, kallat Lasse-Majastenen som ligger inom ytan för den fossila åkern, objekt 15b. Enligt en sägen ska stortjuven Lasse-Maja ha haft ett gömställe och en tjuvgömma under blocket. Fossil åker i form av en röjd yta för åker eller hage hörande till torpet Åkeslund. Torpet anses vara byggt cirka 1860 (Ringstedt 2010:11) men har möjligen haft en äldre föregångare.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Båda är kulturhistoriska lämningar.

Skador: Inga.

OBJEKT 16, STENSÄTTNINGAR,
BROMMA 12:1–3

Stensättningar, undersökta och borttagna, dels år 1932, dels år 1975. Delar av fornlämningen återfinns på andra sidan Drottningholmsvägen, se objekt 21. Vid fältinventeringen kunde konstateras att inga ytterligare gravar eller anläggningar fanns på den södra sidan om vägen.

Status: Ej fornlämning.

Skador: —

OBJEKT 17, HÖG, BROMMA 15:1

Hög, 7 meter i diameter och 0,7 meter hög med mittsten 0,7x0,3–0,5 meter stor och 0,2 meter hög. I kanten enstaka stenar, eventuellt rest av kantkedja. Högen delundersöktes år 1939. Redan då antogs att högen hörde till gravfältet Bromma 14:1, objekt 18, som ligger cirka 50 meter väster om högen.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Inga. Återställd efter grävningen.

OBJEKT 18, GRAVFÄLT, BROMMA 14:1

Gravfält, bestående av 15 lämningar i form av 2 högar, 12 runda stensättningar samt en osäker rektangulär stensättning. Gravfältet är beläget på ett idag flackt impediment, på en höjd om 5 meter över havet, i östvästlig riktning. På kartan som visar vattennivån 1000 e. Kr. utgör det flacka impedimentet en ö. Höjden över havet gör att det råder vissa tveksamheter kring gravfältet, även om ön har varit ovanför vattenytan är den som sagt väldigt flack och utan någon egentlig höjd, varför viss tveksamhet finns till den tidigare bedömningen av lämningen.

Högarna är 12–14 meter i diameter och 0,8–1,6 meter höga, en med mittsten och den andra med ett block i mitten. De runda stensättningarna är mellan 4–9 meter i diameter och 0,1–0,5 meter höga. Eftersom vissa är så flacka som 0,1 meter höga är antalet gravar osäkert.

Avgränsning: Avgränsat genom omkringliggande bebyggelse och gatunät.

Status: Fornlämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 19, RUNRISTNINGAR SAMT STENSÄTTNING, BROMMA 13:1–3

Runristningar samt stensättning, två ristningar bredvid varandra på fast håll som vetter söderut mot Drottningholmsvägen, liksom Bromma 14:1 och 15:1 (objekt 17 och 18). Ristning 1 har en runslinga som är cirka 1,9 meter hög med inskriptionen "Sigvid och Sigrev läto rista denna sten efter Senar, sin fader". Ristning nummer 2 är cirka 2 meter öster om ristning 1. Den har en runslinga som är 1 meter hög och 1 meter bred, med inskriften "Näst lät rista dessa runor efter sin fader Faste".

Stensättningen är belägen på en markerad höjd ovanför ristningarna, se objekt 19. Den är rund, cirka 8 meter i diameter och 0,2 meter hög, delvis med kantkedja mot sydväst.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Vittringsskador finns på ristningarna.

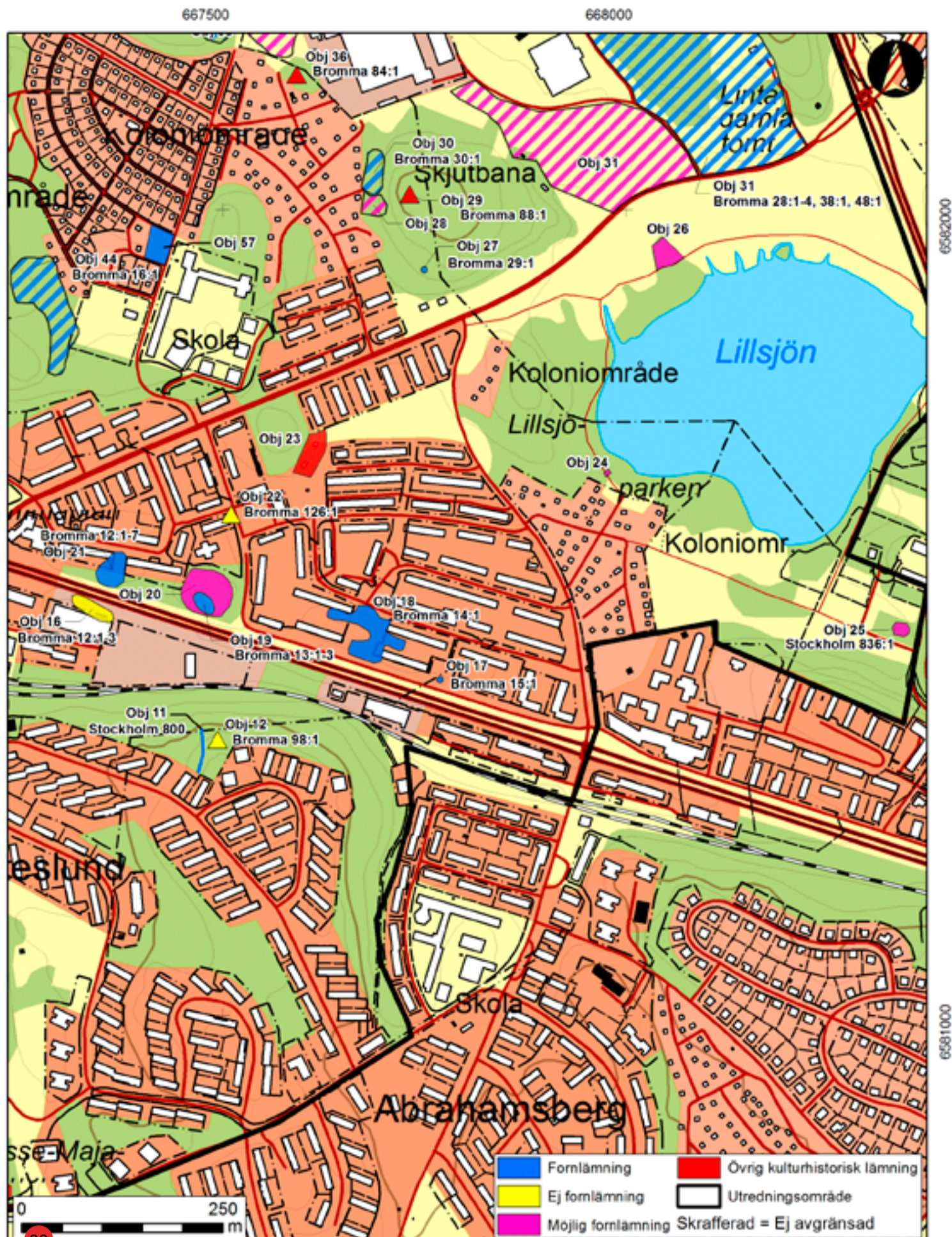
OBJEKT 20, BOPLATSLÄGE

Boplatsläge, 60x60 meter stort boplatsläge på en tydligt markerad förhöjning mot omgivande, mer låglänt, terräng. Idag är den stenröjda kullen beväxt med lövträd och en del sly i den östra delen. Inom den yta som bedömts som boplatsläge finns stensättningen Bromma 13:3 (objekt 19) och ristningarna Bromma 13:1–2 (objekt 19) som återfinns på kullens södra kant invid en trappa som leder upp på kullen från Drottningholmsvägen.

Avgränsning: Avgränsad genom terrängens beskaffenhet.

Status: Möjlig fornlämning.

Skador: —

Figur 14. De arkeologiska objekten 11–12, 16–31, 36, 44 och 57 i det sydöstra hörnet av undersökningsområdet. Skala 1:6 000.

OBJEKT 21, GRAVGRUPP, BROMMA 12:4-7 Gravgrupp, bestående av fyra runda stensättningar, där två i Forsök bedömts som osäkra eller fornlämningsliknande. Gravarna är belägna på en höjd norr om Drottningholmsvägen, de hör dock ihop med lämningarna Bromma 12:1-3 som återfinns söder om vägen och tillsammans har de ingått i ett gemensamt gravfält som nu är försvunnet i och med byggandet av Drottningholmsvägen och tidigare spårväg till Ångby. Lämningarna är runda, 4-6 meter i diameter, och 0,1-0,2 meter höga med tät packning. Vid fältinventeringen bedömdes de lämningar som tidigare varit osäkra som gravar då skillnaden mellan de som tidigare bedömts som säkra gravar och de som bedömts som osäkra var marginell.

Avgränsning: Avgränsad genom terrängens beskaffenhet.

Status: Fornlämning.

Skador: Inga.

Objekten 16, 17, 18, 19 och 21 har tidigare ansetts utgöra ett och samma gravfält vilket var en idé som lanserades av Hansson och Lagerholm på 1930-talet. Med moderna vattennivåkartor kan dock konstateras att så inte kan vara fallet, då objekt 17 och 18 är belägna på en flack ö och därmed inte har förbindelse med objekt 16, 19 och 21. Däremot förefaller det troligt att objekten 16 och 21 utgör ett gravfält som skurits av i samband med anläggandet av Drottningholmsvägen.

År 1939 undersökte Lagerholm ett jordblandat röse, oklart inom vilket av objekten, som var skadat, detta bedömdes inte vara en grav utan en naturbildning. I samband med uppförandet av hyreshusen på norra sidan av

Figur 15. En av stensättningarna på objekt 21, RAÄ Bromma 12:4-7. Foto av Arkeologgruppen AB.

Drottningholmsvägen år 1942 grävde Hansson och Lagerholm fyra anläggningar där två visade sig vara naturbildningar medan de andra två var gravar i form av runda stensättningar. Den ena graven innehöll ett brandlager med brända ben, ett lerkärl, en brynsten samt två spelbrickor i ben. Den andra visade sig vara en kistgrop. I fyllningen hittades obrända ben efter häst samt en järnten och ett knivblad (Hansson, Lagerholm & Nordström 1942-53).

År 1977 undersökte Stockholms stadsmuseum en grav på RAÄ Bromma 12 på den södra sidan om Drottningholmsvägen. Det rörde sig om en rund stensättning som innehöll en dåligt bevarad skelettgrav med fynd av en järnkniv samt nitar av järn (Biuw 1977).

År 1985 återvände Stockholms stadsmuseum till RAÄ Bromma 12 söder om Drottningholmsvägen, i samband med uppförandet av ett parkeringshus. Vid undersökningen grävdes en kvadratisk stensättning som innehöll en fragmentarisk skelettbegravning samt en rund stensättning som var fyndtom (Söderberg 1985).

OBJEKT 22, FYNDPLATS, BROMMA 126:1
Ungefärlig fyndplats för runsten med inskriften "*Senar och Torkel och Vifast (lä)t resa stenen efter Björn, sin fader, en god bonde, bodde i Ulfsund*". Delar av stenen finns idag på Stockholms stadsmuseum.

Avgränsning: —

Status: Ej fornlämning.

Skador: —

OBJEKT 23, BÅTSMANSTORP
Torp, stående. Riksby båtsmanstorp, även känt som Norrby båtsmanstorp. Rotehållare var Ulvsunda slott med underliggande gårdar. Torpet byggdes i slutet av 1700-talet och står kvar idag. Det var bebott till år 1941 och hade sedan år 1923 använts för försöksodling av trädgårdsväxter. År 1944 togs förvaltningen över av Parkförvaltningen, Stockholms stad (Ringstedt 2010:86ff).

Avgränsning: —

Status: Övrig kulturhistorisk lämning.

Skador: —

OBJEKT 24, HUSGRUND, NYUPPTÄCKT
Husgrund, 7x5 meter i östvästlig riktning. Delas av en gångväg och endast syllstenarna i öster och väster är bevarade. De sydvästra, sydöstra och nordöstra hörnen är tydliga. Möjligen härör husgrunden från Ulvsunda bränneri som återfinns på en ekonomisk karta från år 1829 (A10-1:1 Bromma sn).

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Möjlig fornlämning.

Skador: Skadad av en gångstig som löper tvärs igenom husgrunden vilket gör den svår att upptäcka samt gör den dåligt bevarad.

OBJEKT 25, STENSÄTTNING
(TORP?), STOCKHOLM 836

Stensättning (torp?) oval, 8x4 meter och 0,2–0,3 meter hög med delvis synliga kantstenar (Fornsök). Vid fältinventering bedömdes lämningen som en eventuell husgrund på grund av sitt läge samt att den inte var oval utan rektangulär. Måtten samt höjden stämmer med beskrivningen i Fornsök och den kan lika väl utgöra en husgrund då den saknar stenpackning.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Möjlig fornlämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 26, LÄGENHETSBEBYGGELSE

Torpet Fårhagen (alt. Parhagen). Torp vid Lillsjöns nordvästra strand. Utgjorde enligt Ringstedt (2010:62) en rest av Linta by, men hörde till Ulvsunda slott. Det återfinns på 1710 års karta över Linta men ska ha lagts öde 1777. Vid fältinventeringen kunde en plats identifieras som möjlig för torplämningen. Ytan utgjordes av en förhöjning eller impediment som var kraftigt bevuxet med slån vilket gjorde att ytan inte kunde inventeras.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Möjlig fornlämning.

Skador: —

OBJEKT 27, RISTNING

PÅ HÄLL, BROMMA 29:1

Bildristning på fast häll som utgörs av två mansfigurer samt en fågel. På häll vänd mot söder, ristningsyta 6,5x5,4 meter. Dess ålder har ifrågasatts, främst utifrån det undanskymda läget som avviker från vikingatidens vanliga preferenser med hög synlighet i landskapet. S-G Broström, BOTARK, utförde 2003 en rengöring och imålning av ristningen. Han avfärdar i sin rapport en invändning som nämns i Fornsök. Där hävdas att linjerna är för tunna för att ristningen ska vara förhistorisk. Broström hävdar att "liknande tunna linjer finns på många runstenar" (2005).

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Enligt Fornsök är ögonen bortknackade samt en senare namnristning tillagd.

OBJEKT 28, BOPLATSLÄGE

Boplatsläge, 25x30 meter stort på en södervänd platå i skyddat läge, med bergsrygg i öster, strax söder om objekt 30, gravfältet Bromma 30:1. Ytan är stenröjd och ligger på samma höjdmässiga nivå som gravfältet vilket gjorde att platsen låg på en ö år 0 och i ett bra vattennära läge.

Avgränsning: Avgränsad topografiskt mot väster.

Status: Möjlig fornlämning.

Skador: —

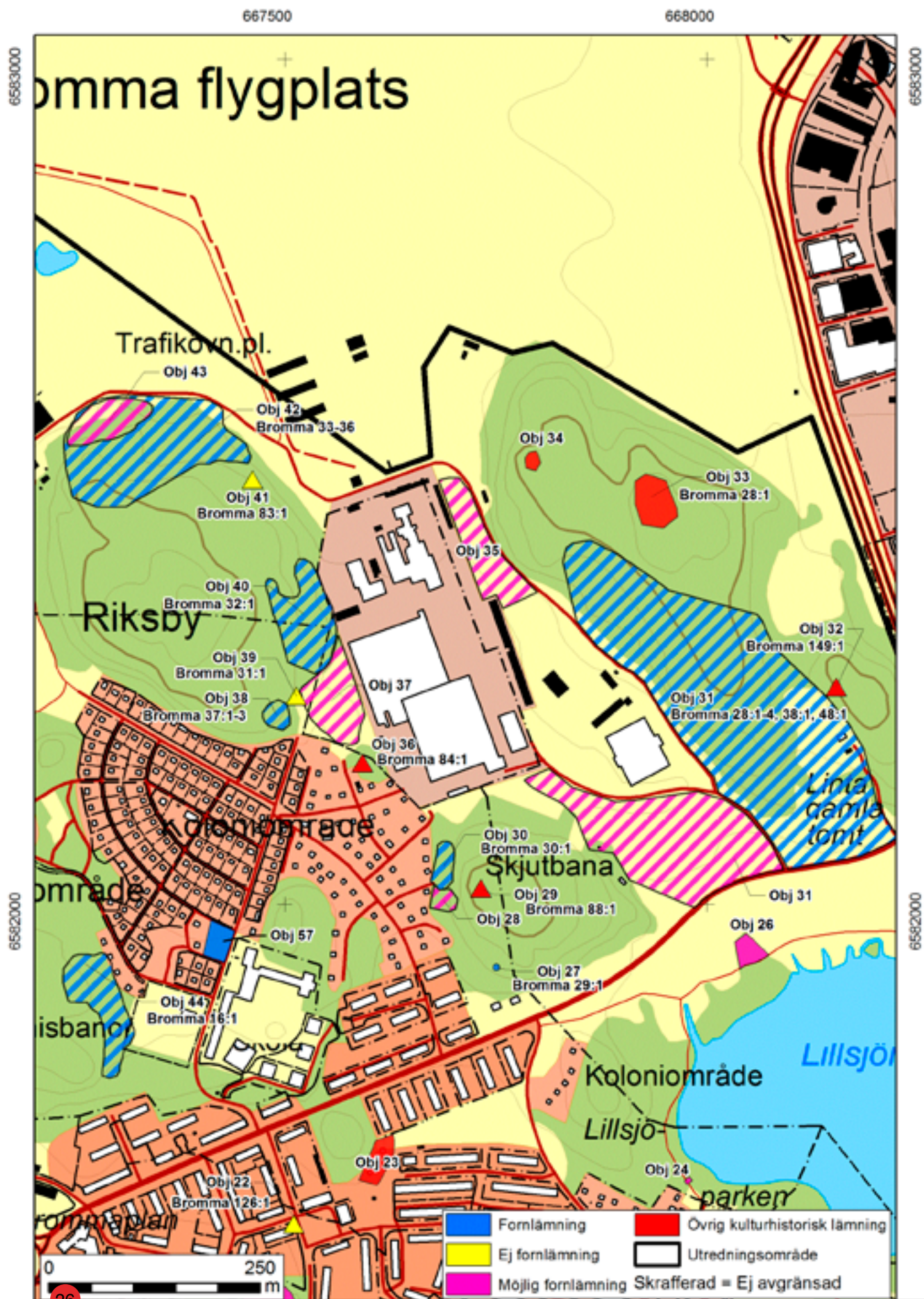
OBJEKT 29, STENKRETS, BROMMA 88:1

Stenkrets, sentida enligt Fornsök. Vid fältinventeringen kunde konstateras att det rörde sig om en stenkreis, cirka 5 meter i diameter och 0,3 meter hög. Formen är svår att avgöra då det saknades stenar mot söder och sydsydväst. Även om det fanns enstaka stenar innanför stenkretsen går det inte att tolka det som en packning. Vissa stenar innanför kretsen och själva stenkretsen låg direkt på hälleberget. Avsaknaden av fyllning gör att den flacka stenkretsen vars höjd enbart bestäms av de stenar som ingår i kretsen inte utgör någon fornlämning, då den lagda kretsens ålder är svår att avgöra. Avsaknaden av ytterligare lämningar i dess omedelbara närhet talar också för att det rör sig om en sentida, historisk lämning.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Övrig kulturhistorisk lämning.

Skador: Möjlig omplockning och bortplockning av stenar.

Figur 16. De arkeologiska objekten 22-24, 26-44 och 57 i det nordöstra hörnet av undersökningsområdet. Skala 1:6 000.

OBJEKT 30, GRAVFÄLT, BROMMA 30:1

Gravfält, cirka 50x25 meter i nordsydlig riktning, bestående av 9 lämningar enligt Fornsök. Dessa utgörs av 2 högar, 6 runda stensättningar samt en rektangulär stensättning. Högarna är cirka 8 meter i diameter och 0,7 meter höga. De runda stensättningarna är helt övertorvade och de flacka är delvis svåra att upptäcka, cirka 4–6 meter i diameter och 0,1–0,3 meter höga. Den rektangulära är även den övertorvad, 7x4 meter stor och 0,2 meter hög, med delvis synlig kantkedja. I Fornsök bedöms 4 av de runda stensättningar som osäkra gravar, vid fältinventeringen gjordes en ny bedömning där samtliga anläggningar inom gravfältet bedömdes som gravar.

Avgränsning: Ej avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Möjligen kan den stig som löper över gravfältet och delvis över en eller två gravar ha skadat dessa.

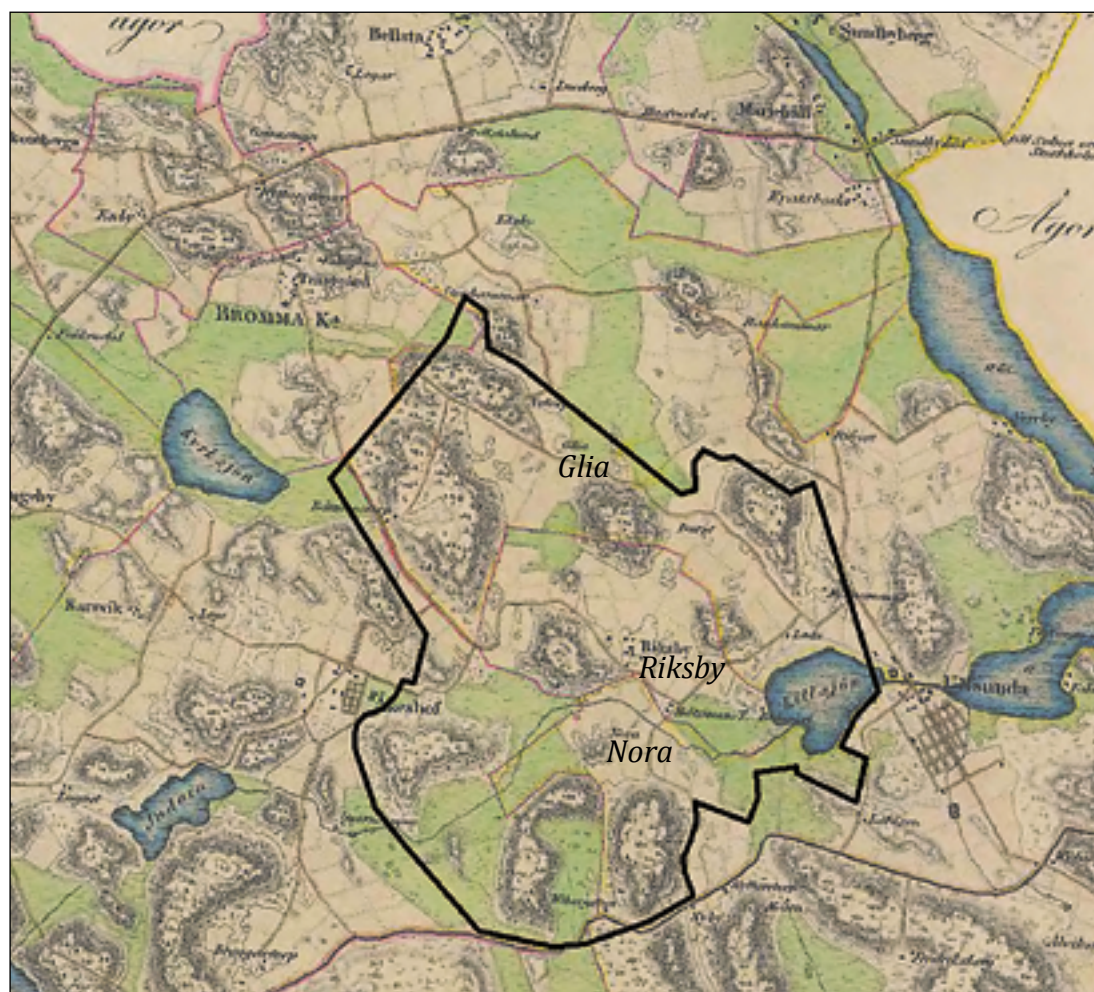
OBJEKT 31. BOPLATSLÄGE,
GRAVFÄLT, BYTOMT, HUSGRUNDER
OCH EN RUNSTEN, BROMMA
28:1–3 OCH BROMMA 38:1

En större yta, 480x30–380 meter i sydost-nordväst, som innefattar flera element som boplatssläge, gravfält, bytomt och husgrunder. Gravfältet Bromma 28:1, som är Brommas största, är 420x35–90 meter stort, halvmåneformat, beläget i nordost nedanför en höjdrygg. Gravfältet har enligt Fornsök 70 synliga lämningar, vilka utgörs av 10 högar, 6–17 meter i diameter och 0,6–1,8 meter höga, 49 runda stensättningar 5–14 meter i diameter och 0,2–0,8 meter höga, 8 rektangulära stensättningar 5–13 meter långa och 4–8 meter breda, 0,2–0,5 meter höga samt en kvadratisk stensättning 4x4 meter stor och 0,4 meter hög.

Gravfältet har delundersökts i omgångar under 1930-talet. År 1933 grävde Nils Lagerholm en skadad hög där han hittade ett brandlager med järnnitar och järnkrampor. Högen återställdes.

År 1938 fälldes 410 träd på gravfältet och ett stort antal stubbar bröts bort. Samma år grävde Nils Lagerholm och Hans Hansson cirka 8–10 gravar, det rörde sig om rösen och stensättningar. Gravarna innehöll brända ben, järnnitar och järnkrampor. Anmärkningsvärt är att flera innehöll vad som tolkades som bröd. Gravarna var förhållandevis fyndtomma även om en rektangulär stensättning innehöll ett tyskt silvermynt som daterades till 1000-talet. En grav, betecknad som Grav 17b på gravfältskartan, stack ut vad gäller fyndmängden. Denna grav innehöll två likarmade spännen, en ringsölja, en bronsnål, en järnnål, pärlor samt bröd. Samtliga gravar återställdes efter undersökningen.

På samma yta som gravfältet finns också Linta gamla bytomt, RAÄ Bromma 28:2–3, som överlagrar gravfältet Bromma 28:1. Vid Lagerholms och Hanssons delundersökning av gravfältet grävdes också ett antal husgrunder. Det första som grävdes och som kan motsvara Bromma 28:3 var något som Hansson kallar Tomtning A. Den utgjorde en rektangulär stenkrets om 21x9 meter vilken Hansson avfärdade som husgrund och omtolkade som en boskapsfälla hörande till ett yngre historiskt skede, det vill säga efter medeltiden. Utöver Tomtning A grävdes också tre husgrunder. Åtminstone två av dessa överlagrade stensättningar. Husgrunderna var i princip fyndtomma utom husgrunden B där en supkopp i tenn hittades. Supkoppen daterades av Hansson till 1500-talet. Dateringen av husgrunderna baseras uteslutande på fyndet

Figur 17. Historisk karta från 1829 som visar byarna Nora, Riksby och Glia vilka samtliga var belägna inom utredningsområdet. På kartan saknas byn Linta som var avhyst vid tiden för kartans upprättande. Den har legat norr om Lillsjön där det står "Lada" på kartan.

av supkoppen samt att de överlagrade stensättningarna. Samtliga husgrunder återställdes efter undersökningen.

Husgrunderna och gravarna ligger invid den gamla vägen som leder till byn Glia och vidare mot Bromma kyrka. Här finns också en, år 1951, hitflyttad runsten, RAÄ Bromma 38:1. Ristningen lyder "Gammal och Tjälve de läto resa denna sten (efter) sin Fader en dugande man. Gud hjälpe hans själ!". Strax öster om runstenen finns en stensatt källa eller brunn, cirka 3 meter i diameter, med tydlig stenskoning.

Namnet Linta by är belagt från år 1361 (Lintom). Byn donerades år 1366 till S:ta Klara kloster för att efter reformationen höra till Danvikens hospital. År 1569 tillföll byn Torvesund (senare känt som Drottningholm) innan byn år 1641 tillföll Ulvsunda gård. Byn avvecklades under senare delen av 1600-talet. Under 1500-talet flyttade byn 400 meter söderut, till sluttningen mellan gravfältet och Kvarnbackavägen, det vill säga där platsnamnet återfinns i det moderna kartmaterialet. Platsen är inte registrerad i Fornsök men är skyddad

enligt KML. Väster om det som i kartmaterialet betecknas som Linta gamla bytomt återfinns ett delvis markberett område som används som skjutbana. Denna yta utpekades vid fältinventeringen som ett möjligt boplatsläge då den är strandnära men också lämplig för olika typer av eldfängd verksamhet, både i förhistorisk samt medeltid och historisk tid.

Avgränsning: Ingen av lämningarna är avgränsad.

Status: Fornlämning, utom det möjliga boplatsläget som är en möjlig fornlämning.

Skador: Vid fältinventeringen kunde inga tydliga skador urskiljas men då skador tidigare observerats kan det inte uteslutas.

OBJEKT 32, RISTNING, BROMMA 149:1

Ristning, sentida, i fast håll, 6x5 meter och består av ett vikingaskepp samt ett manshuvud med hornförsedd hjälm, ett svärd samt två kors, intill finns namnristningen "Peter F 4/6 1973".

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Övrig kulturhistorisk lämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 33, HUSGRUND OCH SKYTTEVÄRN, BROMMA 82:1

Husgrund, 8x5 meter stor med fyllning av frostsprängda eller sprängda stenar, mycket kantiga, 0,1–0,8 meter stora. Ligger i stenramen utan ordning och struktur. I Fornsök bedöms lämningen som en sentida husgrund. Vid fältinventeringen kunde inte lämningen kategoriseras, möjligen utgör den en husgrund men mer troligt är att den har något att göra med den militära verksamhet som pågått på höjderna kring Bromma flygplats. Möjligen kan det röra sig om ett stenupplag för byggande av skyttevärn.

Fig 18. Husgrund i krönläge invid Bromma flygfältet, objekt 33, RAÄ Bromma 82:1. Foto av Arkeologgruppen AB.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Övrig kulturhistorisk lämning.

Skador: I Fornsök uppges att stenar ska ha tagits från platsen för att bygga det skyttevärn som ligger cirka 10–15 meter från husgrunden.

OBJEKT 34, SKYTTEVÄRN

Skyttevärn, hexagonalt skyttevärn i betong på markerad höjd.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Övrig kulturhistorisk lämning.

Skador: Skräpig.

OBJEKT 35, BOPLATSLÄGE

Boplatsläge, 160x50 meter, nordväst-sydöst, idag övergiven åkermark. Området redovisades på den gravfältskarta som upprättades 1935 då en begränsad fosfatkartering hade gjorts. Den utpekade detta område, som omtalas under objekt 31, som ett möjligt förhistoriskt boplatsläge.

Avgränsning: Ej avgränsad.

Status: Möjligt boplatsläge.

Skador: —

OBJEKT 36, RISTNING, BROMMA 84:1

Ristning, sentida, i fast håll 0,5x0,5 meter och består av en inskrift "Anders N 1972".

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Övrig kulturhistorisk lämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 37, BOPLATSLÄGE

Boplatsläge, 100x70 meter, närmast kvadratisk yta i före detta åkermark som senare använts som tipp för byggdump och som ristipp för koloniområdet söder om ytan. I den norra delen finns lämningar efter kolonilotter i form av husgrunder efter kolonistugor. Den möjliga boplatsen är skyddad av höjder i norr och öster vilket gör den södervänd, med närhet till gravfältet objekt 40, RAÄ Bromma 32:1 och de enstaka stensättningarna, objekt 38, Bromma 37:1–3.

År 1938, i samband med anläggandet av Bromma flygplats, grävde Hans Hansson och Nils Lagerholm i en åker söder om objekt 40, RAÄ Bromma 32:1. Möjligen kan det utgöra samma yta som det aktuella boplatsläget vilket är svårt att avgöra då det saknas planritningar. Foton som togs vid

Fig 19. Den möjliga boplatsen objekt 37 sedd från öster. Foto av Arkeologgruppen AB.

undersökningarna visar att det kan röra sig om en yta längre åt sydöst, en yta som idag tas i anspråk av lager- eller industrianläggningar. Vid den arkeologiska undersökningen hittades två hus, Hus A var 13x6,5 meter stort, med en stensatt hård eller eldpall. I huset hittades keramik och fragment av en hornkam som daterade huset till vikingatid. Ytterligare ett hus, Hus B, var 15x5 meter stort och möjligen avdelat i två rum med en vägg, där det ena rummet hade ett lergolv eller stampat jordgolv. Hus B var fyndtomt.

I skrifter från senare år omtalas i området kring Bromma flygplats och byarna Glia och Linta en i äldre tid försvunnen, namnlös by. Denna syftar på det av Hansson och Lagerholm grävda förhistoriska gårdsläget nedanför RAÄ Bromma 32:1.

Avgränsning: Det möjliga boplatsläget är inte avgränsat.

Status: Möjlig fornlämning.

Skador: —

OBJEKT 38, STENSÄTTNINGAR,
BROMMA 37:1–3

Stensättningar, gravgrupp om 3 flacka runda stensättningar, 4–5 meter i diameter och 0,2 meter höga. De var övertorvade med i ytan enstaka synliga stenar, några av dessa kan ingå i kantkedjor. Redan vid fornminnesinventeringen konstaterades att det mellan de säkra gravarna fanns ett antal förhöjningar som kan utgöra ytterligare gravar. Vid fältinventeringen uppskattades dessa till mellan 4–6 gravar.

Avgränsning: Ej avgränsade.

Status: Fornlämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 39, MINNESSTEN,
UPPGIFT OM, BROMMA 31:1

Uppgift om plats för minnessten, idag bortförd. Platsen används som uppställnings- och parkeringsplats. Vid den första fornminnesinventeringen fanns sockeln fortfarande kvar men vid andra gångsinventeringen var även denna borta. På platsen har funnits en gjuten byst föreställande en soldat med inskriften "Lv 131 Beredskap 1940".

Status: Ej fornlämning.

OBJEKT 40, GRAVFÄLT, BROMMA 32:1

Gravfält, bestående av cirka 40 synliga lämningar, 140x65 meter stort i nord-nordväst-sydsydöst. På gravfältet återfinns minst 6 högar, 30 runda stensättningar, 3 rektangulära stensättningar samt 1 triangulär. Högarna är 5–6 meter i diameter och 0,4–1 meter höga. De runda stensättningarna är 5–8 meter i diameter och 0,2–0,5 meter höga, helt övertorvade. På grund av den rika växtligheten var den rektangulära och den

triangulära stensättningen inte möjliga att återfinna. I samband med anläggandet av Bromma flygplats kalhöggs området samt grovrensades från växtlighet, efteråt såddes där gräs. Idag är samtliga av dessa kalhuggna impediment åter trädbevuxna. Det finns 40 synliga anläggningar på gravfältet, när Nils Lagerholm inventerade gravfältet vid kalhuggningen kunde han räkna till 61 synliga gravar.

Gravfältet delundersöktes år 1938 av Stockholms högskola under ledning av Nils Åberg. Även Nils Lagerholm var med vid undersökningen som omfattade 4 gravar. År 1939 grävdes ytterligare en grav, Grav 16 var en rektangulär stensättning med ett brandlager med brända ben, keramik, delar av en torshammarring, en sölja, ett bryne, en hästbrodd, äggskal samt delar av ett benverktyg. Grav 24, som var en rektangulär stensättning, innehöll ett brandlager samt en torshammarring, två keramikkarl, en keramik kopp, en ring i brons, ett 50-tal pärlor samt fragment av ett glaskärl. Grav 31 som var ett jordblandat röse innehöll ett brandlager, keramik samt nitar av järn. Grav 32, en hög, innehöll ett brandlager med brända ben, keramik, nitnaglar samt 2 hela spelpjäser och några fragment av desamma. Grav 33 överlagrade tre äldre gravar som samtliga innehöll brandlager samt nitnaglar av järn, en av gravarna innehöll 12 pärlor. Den yngre grav- en som överlagrade de äldre innehöll ett brandlager med brända ben.

Samtliga gravar återställdes efter undersökning.

Avgränsning: Ej Avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 41, FORNLÄMNINGSLIKNAVDE
NATURBILDNING, BROMMA 83:1

Fornlämningsliknande naturbildning, rund, cirka 4,5–5 meter i diameter och 0,2–0,4 meter hög, av osorterad sten. Lämningens utseende samt läge i terrängen gör att den avskrivs som en eventuell grav i form av en rund stensättning utan snarare utgör en naturbildning.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Ej fornlämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 42, GRAVFÄLT OCH
OBJEKT 43, BOPLATSLÄGE, BROMMA
33:1, BROMMA 34:1–2, BROMMA
35:1 OCH BROMMA 36:1–3

Gravfält och boplatzläge, sammanslagning av RAÄ Bromma 33:1, 34:1–2, 35:1 samt 36:1–3 till ett gemensamt gravfält, objekt 42, 340x200 meter i östvästlig riktning. Enligt Fornsök återfinns här ett gravfält, Bromma 33:1 som innehåller 11 synliga gravar i form av 10 runda stensättningar, 3–5 meter i diameter och 0,2–0,3 meter höga, samt en rektangulär stensättning 11x6 meter och 0,5 meter hög. RAÄ 34:1–2 utgörs av en rund stensättning, 3 meter i diameter och 0,2 meter hög samt en rektangulär stensättning 6x4 meter och 0,2 meter hög. RAÄ 35:1–2 är en gravgrupp, bestående av 2 stycken runda stensättningar, 5 meter i diameter och 0,3 meter höga, den ena med kantställda stenar i kantkedjan. Belägna i krönläge på en nordnordvästvänd plåtå. Den ena stensättningen är så pass omplockad att den vid fornminnesinventeringen bedömdes kunna vara en skadad skeppssättning, vid fältinventeringen bedömdes den dock som en rund stensättning, om än skadad. Bromma 36:1–3 utgörs också av en gravgrupp i

krönläge bestående av 3 runda stensättningar mellan 3–5 meter i diameter och 0,1–0,4 meter höga. En av stensättningarna är så omplockad att dess form inte går att avgöra men den har vid fältinventeringen ändå bedömts som rund, dock med reservation för dess storlek.

Vid fältinventeringen kunde konstateras att samtliga anläggningar var kraftigt övertorvade och övermossade samt beväxta med en rik vegetation, förutom lämningar som är belägna i krönläge. Mellan de i Fornsök registrerade lämningarna fanns ytterligare oräkneliga förhöjningar som kan utgöra fornlämningar, det rör sig om ett 50-tal. Dessa eventuella gravar uppmärksammades redan vid fornminnesinventeringen år 1975 men registrerades de inte som gravar vid detta tillfälle.

Till gravfältet finns idag inte något naturligt läge för en boplatz. Många förhistoriska boplatser återfinns i söder-, öster-, eller västlägen, vilket inte är möjligt för objekt 42. I söder och öster stiger berget kraftigt vilket omöjliggör boplatzlägen. Mot väster, och de lägre liggande partierna där det idag finns industriverksamhet, låg området under vatten eller var sankt ända fram till medeltid. Som eventuellt boplatzläge återstår endast en yta norr om gravfältet mellan gravfältet och Glia gårdsväg, objekt 43, om inte boplatzen legat inom dagens flygplatsområde, även då i norrläge.

Avgränsning: Varken gravfält eller boplatz är avgränsade.

Status: Fornlämning.

Skador: Skador i form av omplockning finns registrerade i Fornsök. Vid fältinventeringen bedömdes gravfältet som oskadat utom för gravarna i krönlägen som samtliga hade skador i form av omplockning, två av dem så kraftigt att formerna är osäkra.

OBJEKT 44, GRAVFÄLT, BROMMA 16:1

Gravfält, 160x20–60 meter brett i nordsydlig riktning, bestående av cirka 23 synliga lämningar som utgörs av 4 högar, 17 runda stensättningar och 2 rektangulära stensättningar. Högarna är 6–10 meter i diameter och 0,5–1 meter höga. De runda stensättningarna är 5–12 meter i diameter och 0,2–0,4 meter höga, de två rektangulära stensättningarna är 6x3 meter och 4x3,5 meter stora och 0,2–0,3 meter höga.

Fram till 1940-talet sträckte sig gravfältet längre söderut än idag. I samband med nybyggnation år 1940 under-söktes där två gravar av Stockholms stadsmuseum. Båda gravarna hade en överbyggnad som beskrivs som jordblandade rösen vilka innehöll kistgropar. Båda gravarna var skelett-begravningar, den ena var välbevarad medan den andra var fragmentarisk. I den mer välbevarade graven hittades utöver skelettet en enkelsidig kam och en järnkniv.

Vid en restaurering och uppsnygning av gravfältet år 1942 grävdes ytterligare en grav, denna gång en stensättning. I graven återfanns ett brandlager i vilket det stod ett lerkärl, här fanns också bitar av en halsring av järn, nitnaglar samt spik (Hansson 1942).

Vid fältinventeringen kunde konstateras att den geometri för gravfältet som finns i Fornsök inte stämmer så en ny gjordes inom utredningens ram.

Avgränsning: Ej avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Flera av de flacka stensättningarna korsas av stigar vilket gör att ett flertal gravar har slitage och nötningsskador.

OBJEKT 45, VALLANLÄGGNING, STOCKHOLM 625

Vallanläggning, cirka 145 meter, 1–2 meter bred och 0,2–0,6 meter hög av 0,3–0,6 meter stora stenar. I anläggningen finns naturliga flyttblock. Anläggningen beskrevs 1948 och 1949 av geologen, professor Ebba de Geer. Hon hävdade bestämt att den inte var naturlig och inte att förväxla med en så kallad de Geer-morän. De Geer tolkade den som en fornborg. Ebba de Geer kallar området för Lokelunden och själva anläggningen för Lokeborg eller Riksby skansar. I artikeln från 1948 finns en detaljerad karta som särskiljer geo-logiska och människoskapade företeelser. Hon tycker sig urskilja såväl försvarsvallar och befästa rum för boende i orostider, men även eldgropar där man bland annat kunnat koka vatten för att hålla över angripare. "Det är icke underligt, att borgens karaktär som sådan ej tidigare blivit upptäckt, ty flera av de mest belysande särdrag- en ligga såväl dolda under grenar, ris och mossor, att man nästan på detektivmanér måste undersöka marken in i ringaste rot" (1949:100).

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 46, STENSÄTTNING, BROMMA 17:1

Stensättning, ensamliggande, 9 meter i diameter och 0,5 meter hög. Delvis övertorvad och övermossad. Eventuellt delundersökt 1940, möjligen endast restaurerad (Fornsök).

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Delvis omplockad, kanske ett resultat av undersökningen och/eller restaureringen.

Figur 20. De arkeologiska objekten 1-2, 45-56 i det nordvästra hörnet av undersökningsområdet. Skala 1:6 000.

OBJEKT 47, GRAVFÄLT OCH
STENSTRÄNG, NYUPPTÄCKT

Gravfält, 80x60 meter i östvästlig riktning. Beläget på en förhöjning bevuxen med gles lövskog öster om Åkeshovshallen. Lämningen består av 5 synliga runda stensättningar, 4–7 meter i diameter och 0,2–0,3 meter höga. Stensättningar av 0,2–0,4 meter stora stenar. I den västra delen finns en cirka 15 meter lång och 0,5 meter bred stensträng som avgränsar gravfältet, även på den östra sidan finns antydning till en stensträng. Stensträngen kan utgöra del av en gravhög.

Avgränsning: Avgränsad genom terrängens beskaffenhet.

Status: Fornlämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 48, STENSÄTTNINGSLIKNANDE
LÄMNING, BROMMA 93:1

Stensättningsliknande lämning, rund, 6 meter i diameter och 0,2–0,3 meter hög. Gles och ger ett omplockat intryck. Osäkert om det rör sig om en ensamliggande stensättning, i en i övrigt blockrik terräng. Bra topografiskt läge.

Avgränsning: Avgränsad

Status: Möjlig fornlämning

Skador: Eventuellt omplockad

OBJEKT 49, LÄGENHETSBEBYGGELSE
KORTENSLUND, BROMMA 92:1

Lägenhetsbebyggelse, efter båtsmanstorp Kortenslund. Idag är området bevuxet med tät sly. De synliga lämningarna består av 1 husgrundterass, 1 källargrund samt 1 brunn. Nämnas tidigast i ett katekesförhör 1797 (Ringstedt 2010:75).

Avgränsning: Ej avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 50, STENSÄTTNINGSLIKNANDE
LÄMNING, BROMMA 91:1

Stensättningsliknande lämning, naturbildning.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Ej fornlämning.

Skador: Inga.

OBJEKT 51, GRAVGRUPP, BROMMA 42:1–2

Gravgrupp, bestående av 1 röse och 1 stensättning, belägna i krönläge. Vid revideringsinventeringen år 1980 mättes röset till 9 meter i diameter och 0,8 meter högt. Röset är idag kraftigt omplockat. Det framstår närmast som ett skyttevärn eller en koja med en urplockad ingång i norr som leder in till ett rum i mitten av röset där berg- et går i dagen. De utkastade stenarna återfinns som en vall runt urgröpningen och ligger ovanpå de mossbelupna stenar som tidigare utgjort det översta lagret i ytterkanten av röset.

Stensättningen är rund, 5 meter i diameter och 0,3 meter hög. I när- området finns ytterligare formationer som kan utgöra gravar. Ytan kring de båda lämningarna är påtagligt stenfri i förhållande till den omgivande blockrika terrängen.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Fornlämning.

Skador: Röset är kraftigt omplockat medan stensättningen är utan skador.

OBJEKT 52, VÄGMÄRKE, BROMMA 90:1

Vägmärke, i form av en väghållningssten med grund och oläslig ristning. Redan vid revideringsinventeringen var texten oläslig.

Avgränsning: Avgränsad.

Status: Övrig kulturhistorisk lämning.

Skador: Texten bortvittrad.

Figur 21. Det omplockade röset objekt 51, RAÄ Bromma 42:1-2 sedd från norr. Foto av Arkeologgruppen AB.

OBJEKT 53, GRAVGRUPP, BROMMA 44:1–2
Gravgrupp, bestående av 2 runda stensättningar i krönläge. Stensättningarna är 4 och 6 meter i diameter och 0,3–0,4 meter höga med delvis synlig kantkedja. Övertorvade och övermossade.

Avgränsning: Avgränsade

Status: Fornlämning

Skador: Inga

OBJEKT 54, STENSÄTTNINGSLIKNANDE LÄMNING, BROMMA 86:1

Stensättningsliknande lämning, rund, 11 meter i diameter och 0,3 meter hög. Fyllning av skarpkantade stenar som ser sprängda ut. Avskrivs som fornlämning trots krönläget.

Avgränsning: Avgränsad

Status: Ej fornlämning

Skador: Inga

OBJEKT 55, FORNLÄMNING, BROMMA 87:1

Stensättning, närmast oval, 8x6 meter och 0,3 meter hög, i krönläge på sydvänd avsats. Övertorvad.

Avgränsning: Avgränsad

Status: Fornlämning

Skador: Inga

OBJEKT 56, GRAVFÄLT OCH BOPLATSOMRÅDE, BROMMA 39:1–4

Gravfält och boplatssområde. Gravfält, det så kallade Glia gravbacke, 160x70 meter stort, bestående av 20 lämningar i form av 18 runda stensättningar, 1 kvadratisk stensättning samt 1 treudd. De runda stensättningarna är mellan 5–7 meter i diameter och 0,2–0,4 meter höga. En har mittsten. Den kvadratiske stensättningen är 6x6 meter och

0,3 meter hög. Treudden har 22 meters sidor och är 0,2–0,5 meter hög. Samtliga lämningar är övertorvade. I övrigt finns ett antal stensättningsliknande lämningar där statusen är tveksam. Gravfältet har sträckt sig längre söderut än idag och in det område där de tveksamma lämningarna finns. På en gravfältskarta som upprättades inför flygplatsbygget under 1930-talet redovisades ett 40-tal gravar.

Någon gång efter år 1951 har den södra delen av gravfältet skadats av markarbeten för brunnar. I Fornsök kan man läsa att den södra delen av gravfältet är sönderkört och belamrat med skräp. År 1999 återställde Stockholms stadsmuseum gravfältet efter att platsen använts som tippplats, man återfann då 8 gravar under tippmassorna. År 2000 utförde Stockholms stadsmuseum en schaktningsövervakning söder om gravfältet, i ett av schakten hittades en löpare i ploggången. Där har eventuellt en förhistorisk boplatss med anknytning till gravfältet funnits. Området har störts av flera markarbeten, såväl flygplatsbygget som den nuvarande golfbanan.

Avgränsning: Ej avgränsad

Status: Fornlämning

Skador: Flera gravar verkar omplockade eller plundrade.

Svårt att besikta då delar av gravfältet täcktes av ogenomträngliga slånsnår.

OBJEKT 57, BYTOMT RIKSBY
SAMT HUSGRUND, NYUPPTÄCKT

Bytomt efter byn Riksby samt husgrund, cirka 14x7 meter stor och upp till 0,4 meter hög, av huggen sten. I det nord-östra hörnet syntes ett möjligt spisaröse. Riksby har ett äldsta belägg från 1409 och Riksby gård ska ha funnits kvar till omkring 1930 (Ringstedt 2015:92). Större delen av bytomten upptas idag sannolikt av ett koloniområde samt modern bebyggelse.

Avgränsning: Avgränsad av terräng, bebyggelse samt vägar.

Status: Fornlämning.

Skador: Inga.

Referenser

Tryckta källor

- Broström, S-G. 2005. *Rapport över rengöring och imålning av bildristning Raä nr 29 vid Riksby i Bromma socken, Uppland*. BOTARK-RAPPORT 2005:7
- Carlsson, M. 2006. *En stensättning från yngre bronsålder i Bromma. Stockholms stad, Bromma socken, Åkeshov 1:1, RAÄ 11*. Arkeologisk undersökning 2006.
- de Geer Hult, E. 1948. Brommaflaket: berggrund och vattendrag: bygd och obygd. *Bromma hembygdsförenings årsskrift 1948*, s 44-96.
- de Geer Hult, E. 1949. Forntids-Bromma: bygder, vattenleder och försvar. *Bromma hembygdsförenings årsskrift 1949*, s 81-101.
- Ferm, O., Johansson, M. & Rahmqvist, S. 1992. Attundaland. *Det medeltida Sverige*. Band 1 UPPLAND: 7 Attundaland: Bro, Färingsö, Adelsö, Sollentuna.
- Gustawsson, K. A. 1933. Arkeologiska undersökningar i Bromma. *Bromma hembygdsförenings årsskrift 1933*, s 26-44.
- Hansson, H. 1936. *Bromma flygfälts äldre kulturhistoria*. Stockholms Stadsmuseum.
- Hansson, H. 1937. Bygd och vägar omkring Bällstaviken. *Bromma hembygdsförenings årsskrift 1937*, s 28-67.
- Hansson, H. 1942 *Arkeologisk rapport - gravfältet vid Riksby, ca 100 meter V om Riksby folkskola*. Stockholms stadsmuseum.
- Hansson, H, Lagerholm, N och Nordström, G. 1942-53. *Arkeologisk rapport – gravfältet ca 1250 m VNV om Ulvsundavägens spårväghållplats inom Linnea kolonistugeområde och gravfältet vid Nora, ca 325 m V om Lillsjönäs Gård*. 1931-1939.
- Hansson, H & Lagerholm, N. 1945. *Gravfältet (vid Linta) c:a 600 meter NV om Ulvsunda gård, Bromma flygplats*. ATA Dnr 1617/1945.
- Hedlund, J. 1999. *Glia gravfält: arkeologisk schaktövervakning: Bromma socken. Ulvsunda 1:1, fornlämning 39*. Arkeologisk rapport. Stockholms Stadsmuseum 1999:9.
- Hedlund, J. 1999. *Glia: ett återställt gravfält. Bromma socken. Ulvsunda 1:1, fornlämning 39*. Arkeologisk rapport. Stockholms Stadsmuseum 1999:10.
- Lagerholm, N, 1938. *Glia, Riksby, arkeologisk rapport, RAÄ Bromma 32*, rapport 1.
- Lagerholm, N 1938. *Glia Riksby, arkeologisk rapport , RAÄ Bromma 32*, rapport 2
- Ringstedt, N. 2010. Torpen i Bromma. Historik,, lägen och lämningar. *Bromma Hembygdsförenings skrift nr 3*.
- Ringstedt, N. 2015. Byar, gårdar och säterier i Bromma. *Bromma Hembygdsförenings skrift nr 5*.
- Ringstedt, N. & Windelhed, B. 2014. Forntida bebyggelse kring Bromma flygfält. *Bromma hembygdsförenings årsskrift 2014*, s 41-49.
- Söderlund, K. 1985. *Kvarteret Linnedunken, Riksby, arkeologisk rapport, RAÄ Bromma 12A*.
- Wändesjö, J. 2010. *RAÄ 98. Bromma socken, Stockholms stad*. Arkeologisk undersökning 2007. Stockholms stadsmuseum, rapport 2010:4.

Kartor och arkivmaterial

Stockholm, 1873, Generalstabskartan, J 243-75-1

Sundbyberg, 1901-06, Häradsekonomiska kartan, J 112-75-14

Bromma socken, 1829, Ekonomisk karta, A 10-1:1

Sundbyberg, 1951, J 133 - 10I6e 53

Glia nr 1-3, 1690, Geometrisk avmätning, Lantmäteristyrelsens arkiv, A14:130-131

Nockeby eller Åkeshov nr 1-2, 1706, Skattläggningsberedning.

Lantmäteristyrelsens arkiv, A 10-21:1.

Ulvsunda nr 1, 1710, Skattläggningsberedning, Lantmäteristyrelsens arkiv, A10-31:1

Ulvsunda nr 1, 1743, Ägomätning, Lantmäteristyrelsens arkiv, A10-31:2

Tekniska och administrativa uppgifter

Landskap	Uppland
Län	Stockholm
Kommun	Stockholm
Socken	Bromma
Fastighet	Riksby m. fl.
Fornlämningsnummer	—

Projektleddning	Annica Ramström och Tomas Ekman
Personal	Annica Ramström och Tomas Ekman

Undersökningstid	November 2015
Exploateringsyta	300 hektar
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Länsstyrelsens diarienummer
43112-34191-2015

Arkeologgruppens projektnummer
2015_74

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd omhändertogs.

Bilaga 1. Objekttabell

Obj	FMIS	Beskrivning	Skador	Status
1	Bromma 151:1	Stensättning, cirka 6 meter, rundad. Undersökt och borttagen 1932.	-	Ej fornlämning.
2		Gravfält, 10 synliga anläggningar i form av rundade stensättningar, flera anlagda kring block. Rabatter och andra trädgårdsarrangemang bland anläggningarna.	Kraftigt skadat. Samtliga anläggningar är skadade av omplockning och dess ursprungliga former och storlekar är svåra att avgöra.	Fornlämning.
3		Stenmur, 25x1 meter och 0,5 meter hög i östvästlig riktning.	Inga.	Övrig kulturhistorisk lämning.
4	Bromma 150:1-2	Gravgrupp bestående av två undersökta och borttagna stensättningar år 1932 och två möjliga kvarvarande stensättningar.	Kvarvarande är skadade av omplockning.	Möjlig fornlämning.
5	Bromma 18:1-2	Gravgrupp bestående av ett röse och en stensättning i krönläge.	Skadade av omplockning.	Fornlämning.
6		Boplatsläge.	-	Möjlig fornlämning.
7		Skärvstenshög, 7 meter i diameter och 0,75 meter hög med skärvig och skörbränd sten i ytan.	Inga.	Fornlämning.
8		Stenmur, 150x1 meter och 0,5-1 meter hög.	Inga.	Övrig kulturhistorisk lämning.
9	Bromma 11:1	Stensättning. Undersökt och borttagen 2006.	-	Ej fornlämning.
10	Bromma 154:1	Stensättning, 6 meter i diameter och 0,25 meter hög med mittblock.	Möjligen tillrättalagd.	Fornlämning.
11	Stockholm 800	Hägnad i form av en stensträng, 41 meter lång och 0,6-0,8 meter bred.	Bruten på två ställen.	Fornlämning.
12	Bromma 98:1	Stensättning. Undersökt och borttagen 2007.	-	Ej fornlämning.
13		Boplatsläge.	-	Möjlig fornlämning.
14	Bromma 137:1	Naturbildning med tradition, flyttblocken Tor och Atle.	-	Övrig kulturhistorisk lämning.

Obj	FMIS	Beskrivning	Skador	Status
15	Bromma 133:1	Naturbildning med tradition samt fossil åker.	-	Övrig kulturhistorisk lämning.
16	Bromma 12:1-3	Stensättningar. Undersökta och borttagna 1975.	-	Ej fornlämning.
17	Bromma 15:1	Hög. Delundersökt år 1939.		Fornlämning.
18	Bromma 14:1	Gravfält bestående av 15 lämningar. Dessa utgörs av 2 högar, 12 runda stensättningar samt en osäker rektangulär stensättning.	Inga.	Fornlämning.
19	Bromma 13:1-3	Runristningar samt stensättning.	Vittringsskador på ristningarna.	Fornlämning.
20		Boplatsläge.		Möjlig fornlämning.
21	Bromma 12:4-7	Gravgrupp bestående av 4 runda stensättningar, runda 4-6 meter i diameter och 0,1-0,2 meter höga.		Fornlämning.
22	Bromma 126:1	Fyndplats för runsten.		Ej fornlämning.
23		Båtsmanstorp, stående.		Övrig kulturhistorisk lämning.
24		Husgrund.	Skadad av en gångstig som löper igenom husgrunden.	Möjlig fornlämning.
25	Stockholm 836	Stensättningen eller möjligen en husgrund. Rektangulär 8x4 meter stor och 0,2-0,3 meter hög.	Inga.	Möjlig fornlämning.
26		Lägenhetsbebyggelse.	-	Möjlig fornlämning.
27	Bromma 29:1	Bildristning på fast håll.	Delar bortknackade samt en ny namnrising.	Fornlämning.
28		Boplatsläge.	-	Möjlig fornlämning.
29	Bromma 88:1	Stenkrets, sentida.	Möjlig omplockning och bortplockning av sten.	Övrig kulturhistorisk lämning.
30	Bromma 30:1	Gravfält bestående av 2 högar, 6 runda stensättningar samt en rektangulär stensättning.	Möjligen skadade av den stig som löper över gravfältet.	Fornlämning.

Obj	FMIS	Beskrivning	Skador	Status
31	Bromma 28:1-3	Boplatsläge, gravfält, bytomt och husgrunder	Inga idag synliga.	Fornlämning.
32	Bromma 149:1	Ristning, modern tid.	Inga.	Övrig kulturhistorisk lämning.
33	Bromma 82:1	Husgrund, sentida.	Stenar tagits för att bygga skyttevärn.	Övrig kulturhistorisk lämning.
34		Skyttevärn.	Skräpig.	Övrig kulturhistorisk lämning.
35		Boplatsläge.		Möjlig fornlämning.
36	Bromma 84:1	Ristning, sentida.	Inga.	Övrig kulturhistorisk lämning
37		Boplatsläge.		Möjlig fornlämning.
38	Bromma 37:1-2	Gravgrupp om 3 stensättningar.	Inga.	Fornlämning.
39	Bromma 31:1	Uppgift om plats för minnessten.	Försvunnen.	Ej fornlämning.
40	Bromma 32:1	Gravfält.	Inga.	Fornlämning.
41	Bromma 83:1	Fornlämningsliknande naturbildning.		Ej fornlämning.
42	Bromma 33:1	42. Gravfält.	Gravarna i krönläge är omplockade.	Fornlämning.
43	Bromma 34:1-2	43. Boplatsläge.		Möjlig fornlämning.
	Bromma 35:1			
	Bromma 36:1-3			
44	Bromma 16:1	Gravfält med 23 stycken gravar i form av 4 högar, 17 runda stensättningar samt 2 rektangulära stensättningar.	Nötningsskador av gångstigar.	Fornlämning.
45	Bromma 625	Vallanläggning.	Inga.	Fornlämning.
46	Bromma 17:1	Stensättning, ensamliggande 9 meter i diameter och 0,5 meter hög.	Delundersökt och restaurerad?	Fornlämning.
47		Gravfält bestående av cirka 5 stycken runda stensättningar 4-7 meter i diameter och 0,2-3 meter höga.	Inga.	Fornlämning

Obj	FMIS	Beskrivning	Skador	Status
48	Bromma 93:1	Stensättningsliknande lämning.	Gles, omplockad?	Möjlig fornlämning
49	Bromma 92:1	Lägenhetsbebyggelse efter båtsmanstorp Kortenslund.	Inga.	Fornlämning.
50	Bromma 91:1	Stensättningsliknande lämning.		Ej fornlämning.
51	Bromma 42:1-2	Gravgrupp bestående av 1 röse och 1 rund stensättning.	Röset omplockat till en koja eller skyttevärn.	Fornlämning.
52	Bromma 90:1	Vägmärke i form av väghållningssten.	Texten bortvittrad.	Övrig kulturhistorisk lämning.
53	Bromma 44:1-2	Gravgrupp med 2 runda stensättningar, 4-6 meter i diameter och 0,3-0,4 meter höga.	Inga.	Fornlämning.
54	Bromma 86:1	Stensättningsliknande lämning.		Ej fornlämning
55	Bromma 87:1	Stensättning, oval 8x6 meter och 0,3 meter hög.	Inga.	Fornlämning.
56	Bromma 39:1-4	Gravfält och boplatsoområde		Fornlämning.
57		Bytomt, Riksby med husgrund.	Inga	Fornlämning

